

Afhandling: »Kejser Tiberius. En kildekritisk Undersøgelse«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. M. Cl. Gertz og Dr. Kr. S. A. Erslev, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 12te Juni 1896.

VII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket i 1895—96.

(Overbibliothekar, Dr. S. Birket Smith.)

Bibliotheket var i det akademiske Aar 1895—96 aabent for Publikum i 266 Dage. Udlaan fandt dog kun Sted i 262 Dage, idet det som sædvanlig standsede nogle Dage før Julen. Der udlaantes 22621 Bind (mod 18882 Laanebeviser), medens der i Læsesalen fremtoges 32117 Bind til 13967 Besøgende (deraf i Sommer-Eftermiddagstimerne, hvorom mere nedenfor, 844 Bind til 969 Besøgende*). I det hele har der saaledes i Aarets Løb været fremtaget til Publikums Brug 54738 Bind.

Med Hensyn til Bibliothekets Benyttelse i de enkelte Maaneder stiller Forholdet sig, som det vil ses af følgende Oversigt:

Læsesalen om Formiddagen.

	Dagens Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September.....	25	1340	3024
Oktober.....	27	1588	3776
November.....	25	1504	3299
December.....	19	877	1925
Januar.....	25	1131	2926
Februar.....	25	1345	3436
Marts.....	26	1317	3089
April.....	20	949	2162
Maj.....	22	1000	2676
Juni.....	18	614	1464
Juli.....	8	279	767
August.....	26	1054	2729
	266	12998	31273

Læsesalen i Eftermiddagstimerne i 1896 (Kl. 5—7).

	Dagens Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
April.....	13	110	99
Maj.....	22	232	190
Juni.....	18	169	151
Juli.....	8	64	20
August.....	26	272	285
September.....	13	122	99
	100	969	844

*) Det tilsyneladende Misforhold i disse Tal beror dels paa, at Benyttelsen af Læsesalens Haandbibliothek ikke regnes med, dels paa, at rekvirerede Bøger, som benyttes paa Læsesalen, kun tælles 1 Gang, selv om de benyttes i længere Tid.

Udlaanet.

	Dagens Antal.	Laanebeviser.	Fremtagne Bind.
September	25	1807	2094
Oktober	27	1973	2357
November	25	1892	2362
December	15	941	1110
Januar	25	2172	2621
Februar	25	1989	2389
Marts	26	1950	2285
April	20	1580	1897
Maj	22	1521	1837
Juni	18	1281	1554
Juli	8	432	509
August	26	1344	1606
	262	18882	22621

For at give en Forestilling om den stigende Benyttelse af Bibliotheket gennem Aarenes Løb hidsættes følgende Oversigt fra de sidste 15 Aar:

I Aaret 1880—81 udlaantes 15905 Bind.

- —	1885—86	—	19420	—
- —	1890—91	—	20172	—
- —	1895—96	—	22621	—

Paa Læsesalen fremtoges i 1880—81 13482 Bind til 7628 Besøgende.

- —	—	- 1885—86	17962	—	-	9655	—
- —	—	- 1890—91	19210	—	-	10535	—
- —	—	- 1895—96	32117	—	-	13967	—

— Bogsamlingen forøgedes i Aaret 1895—96 som sædvanlig, dels gennem den befalede Aflevering af dansk Litteratur, dels gennem Indkjøb, Udvexling med fremmede Universiteter og andre lærde Institutioner, samt Gaver. Blandt de sidste maa særlig fremhæves: 1) En stor Mængde, mest lærde periodiske Skrifter, som det kgl. danske Videnskabernes Selskab afgav til Bibliotheket i dette Aar som i saa mange tidligere. 2) 93 Bind Rejseværker (især om Kina, Japan, Spanien, Tyrkiet, Nordafrika), skænkede ifølge Testamente af afdøde Oberst V. Hoskiær. 3) 6 vigtigere Værker (i 12 Bind), vedrørende Parsernes Sprog, Historie og Litteratur, skænkede af Framjee Hormasjee Bomonjee Settna, Esq., Bombay.

Desuden modtog Bibliotheket Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og Enkeltmænd:

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Udenrigsministeriet, Finansministeriet, Marineministeriet, Generaldirektoratet for Skattevæsenet, Generaldirektoratet for Statsbanerne, Statens statistiske Bureau, det store kgl. Bibliothek, Direktøren for Artilleriets tekniske Tjeneste, Ingeniørkorpset, Søkortarkivet, det filosofiske Fakultet, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, Redaktionen af »Nordisk Tidsskrift for Filologi«, det nordiske Forlag, det kgl. norske Kirke- og Undervisningsdepartement, det statistiske Centralbureau i Christiania, Rigs-

arkivet i Christiania, Videnskabsselskabet i Christiania, den norske historiske Kildeskriftkommission, Bergens Museum, det kgl. Bibliothek i Stockholm, Lorénska Stiftelsen, kgl. Vetenskaps-Societeten i Upsala, Upsala Universitets meteorologiske Observatorium, Bureauet for »Sommarkurserna i Upsala 1895«, Göteborgs Högskola, Generalbestyrelsen for det kgl. Bibliotek i Berlin, Fraenkel'sche Stiftung (Breslau), Verein für meklenburgische Geschichte und Alterthumskunde, Verein Luxemburger Naturfreunde, det statistiske Bureau i Budapest, India Office, the Cobden Club, the Pathological Society of London, the Clinical Society of London, the Obstetric Society of London, Universitetet i Edinburgh, the International Prison Congress of Paris 1895, det franske Undervisnings- og Kultusministerium, Universitetet i Grenoble, Byen Poitiers, Schweizerisches Industrie-Departement, det italienske Ministerium for den offentlige Undervisning, det vatikanske Bibliothek, det kejserlige Videnskabernes Akademi i St. Petersborg, det Petersborgske Universitets Oldsagsmuseum, die gelehrte estnische Gesellschaft, det finske Literaturselskab, det meteorologiske Institut i Helsingfors, the Government of Bengal, the Government of Bombay, the Government of Madras, Universitetet i Tokio, det medicinske Fakultet i Tokio, U. S. Department of Agriculture, U. S. Fish Commission, the Surgeon General, U. S. Army, the State Commission in Lunacy (New York), the Smithsonian Institution, the American Academy of Political and Social Science (Philadelphia), the California Academy of Sciences, Yale University, Yale University Observatory, Cornell University, the University of Nebraska, the Public Library of the City of Boston, Johns Hopkins Hospital, the College of New Jersey at Princeton, Universitetet i Toronto, the Geological Survey of Canada, the Nova Scotian Institute of Science, Direccion General de Estadistica Municipal de la Ciudad de Buenos Aires.

Lensgreve Ahlefeldt-Laurvigen (Tranekjær), Bibliotheksassistent, Dr. phil. D. Andersen, Translatør Fr. Bajer, Hr. Th. W. Balch (Philadelphia), Hr. J. Chr. Bay (Des Moines, Iowa), Hr. Clark Bell (New York), Hs. Højhed Mahrajaen af Bhavnagar, Forlagsboghandler E. Bojesen, Cand. phil. H. Borries, Justitsraad, Overbibliothekar, Dr. Chr. Bruun, Hr. Leo von Buch (St. Petersborg), Pastor L. J. Böttiger (Vistoft), Cand. mag. J. O. Bøving-Petersen, Hr. U. H. Crocker (Boston), Professor, Dr. jur. Deuntzer, Møller J. Fausbøl (Branderup), Professor, Dr. V. Fausbøll, Fiskerikonsulent A. Feddersen, Hr. H. Buch Frandsen, Banechef V. Fridericia, Dr. H. Fritsche (St. Petersborg), Universitetsboghandler Gad, Gehe & Co. (Dresden), Professor, Dr. Cl. Gertz, Professor de Goeje (Leiden), Dr. W. M. Haffkine (London), Boghandler E. Hagerup, Etatsraadinde Hannover, Telegrafskolebestyrer Emm. Hansen (St. Petersborg), Adjunkt H. Hansen (Sorø), Cand. mag. H. Heide, Kammeradvokat Hindenburg, Hr. P. D. Hormassji (Bombay?), Dr. phil. K. Hude, Hr. A. U. Isberg (Malmø), Cand. theol. Will. Jacobsen, Professor Edm. J. James (Philadelphia), Hr. Henry Jouin (Paris), Rigsarkivar, Dr. A. D. Jørgensen, Museumsassistent Kinzi, Hr. Fr. Kogelmann (Graz), Figurmaler E. Kornerup, Cand. mag. A. Krarup, Professor K. G. Leinberg (Helsingfors), Direktør, Dr. A. V. Ljungman (Sverrig), Dr. med. C. Lorentzen, Konsul J. Loytved (Beirut), Professor, Dr. Lütken, Cand. phil. P.

Aage Madsen, General H. Mathiesen, Professor, Dr. H. Matzen, Cand. med. Meisling, Cand. theol. L. Moltesen, Dr. Moser (Bern), Boghandler Marius Müller, Grosserer M. L. Møller, Hr. Eugene Parsons (Chicago), Dr. phil. C. G. Joh. Petersen, Redaktør Al. Petersen-Studnitz, Hr. B. Portier (Algier), Hr. Franz Rogel (Barmen), Boghandler J. Salmonsens, Dr. med. L. Salomonsen, Papirhandler V. Hostrup Schultz, Professor, Dr. H. Scharling, General Solicitor Edv. L. Short (New York), Dr. phil. O. Siesbye, Overrabiner D. Simonsen, Generalauditor Steffensen, Professor E. Teza (Padova), Dr. phil. Jon Thorkelsson, Professor, Dr. Thyrén (Lund), Hr. A. J. Tsimbouraky (Grækenland), Dr. Ernst Wadstein (Carlskrona), Professor, Dr. E. Warming, Cand. philol. Velschow, Hr. E. W. West, (Watford, England), Professor H. Westergaard, Korpslæge G. Westring, Frøken Wiinstedt, Læge V. Wilkens, Boghandler O. Wroblewski.

— Af andre Bibliotheket vedkommende Forhold og Sager kan fremhæves følgende:

Under 14de Februar 1896 tilskrev jeg Konsistorium saaledes:

»Jeg behøver ikke at udvikle nærmere for Konsistorium, at den Nytt, et Bibliothek gjør, i høj Grad afhænger af den Lethed, hvormed Publikum kan faa Lejlighed til at gjøre sig bekendt med dets Indhold. Det er jo derfor, at Bibliothekerne stadig søge at forbedre deres Kataloger, og derfor at de mere velsituerede Bibliotheker endog helt eller delvis udgive disse i Trykken. Vort Universitetsbibliothek kan naturligvis ikke haabe at naa langt frem i sidstnævnte Henseende. Det maa allerede anses for ret respektabelt, at det hidtil ved sine egne Midler har kunnet udgive en — meget søgt — Fortegnelse over de endnu udkommende fremmede Tidsskrifter, som holdes af det, og en lignende over Bogsamlingen i Læsesalen. Og dog tror jeg, at man endnu burde gaa et lille Skridt videre i denne Retning, og hertil er det, at jeg vilde udbede mig Konsistoriums Samtykke og Medvirken. Skjønt Bibliotheket bestræber sig for at følge med paa alle Omraader, saa vidt dets ret beskedne Midler og Hensynet til Tilstedeværelsen af et andet stort offentligt Bibliothek tillader det, er det dog ubestrideligt, at det har sin egentlige Styrke paa Realvidenskabernes Omraade (herunder regnet Mathematik og Naturvidenskab, theoretisk og anvendt, samt Medicin). Sammensmeltningen med det Classenske Bibliothek, Overtagelsen af det kirurgiske Akademis og den polytekniske Læreanstalts Bogsamlinger, Overenskomsten med det Classenske Litteratur-Selskab for Læger (ifølge hvilken alle af det købte Bøger og Tidsskrifter overgaa til Universitetsbibliotheket for den ringe Sum af 400 Kr. om Aaret), de aarlige rige Gaver fra det danske Videnskabernes Selskab, endelig de store Legater, der udelukkende skulle anvendes til Anskaffelse af naturvidenskabelig Litteratur (det Classenske paa 2400 Kr. om Aaret, det Moltkeske paa 800 Kr., det polytekniske paa 800 Kr.) — alt dette har tilvejebragt en Rigdom paa Realvidenskabernes Omraade, af hvilken Bibliotheket kan være stolt, og som langt overgaa, hvad det store kgl. Bibliothek kan opvise i samme Retning. Ikke mindst viser denne Rigdom sig i Mængden og Værdien af de *Tidsskrifter*, som Bibliotheket ejer paa det nævnte Omraade, og da for flere af de paagjældende Fags Vedkommende Videnskabens Udvikling for en væsentlig

Del kan siges at være repræsenteret i Tidsskriftlitteraturen, vilde det efter min Mening være et Foretagende, som baade vilde blive til Ære for Bibliotheket og til Nytte for Videnskaben, om der tryktes en Fortegnelse over alle de *fremmede* realvidenskabelige Tidsskrifter, som haves i Bibliotheket, altsaa ikke blot over dem, der udkomme endnu, men ogsaa over de ældre. Det behøver ingen nærmere Paavisning, af hvor megen Betydning det vilde være for de mange, der arbejde paa dette Felt, om de i et Skrift, som de kunde have hjemme i deres Stue, strax kunde se, hvilke Tidsskrifter eller Bind af Tidsskrifter de kunde vente at finde paa Bibliotheket, og hvilke ikke. Men ogsaa til hurtigere Fremme af Expeditionen ved Bibliotheket selv vilde det være af Vigtighed, om Personalet i et Øjeblik kunde se efter, om et forlangt ældre Tidsskrift eller Bind af et saadant havde i Bibliotheket, i Stedet for at nu et bestemt Svar paa et Spørgsmaal herom ofte, naar det drejer sig om sjældent benyttede Sager, kun kan gives efter en længere og besværlig Undersøgelse i de gamle og temmelig uheldige Kataloger*). En Fortegnelse som den, jeg tænker paa, skulde naturligvis være udført med bibliografisk Nøjagtighed og ordnet paa en praktisk Maade, med et alfabetisk Register til det hele. Da Titlerne paa Tidsskrifterne ere af meget forskjellig Længde og indenfor et og samme Tidsskrift (for de forskjellige Rækkers Vedkommende) ofte vekslede, vil det være umuligt nu blot tilnærmelsesvis at kunne angive, af hvort stort et Omfang et Skrift som det omhandlede kunde blive. Dog tror jeg ikke, at det paa nogen Maade vilde kunne overskride 20 Ark. Tryk og Papir vil jeg kunne faa for 45 Kr. Arket, og Honoraret anslaaer jeg til 40 Kr. Arket, saa at hele Bekostningen for 20 Ark vilde blive 1700 Kroner. Men denne Sum behøvede ikke at udbetales paa én Gang. Arbejdet maatte naturligvis udføres af Funktionærer ved Bibliotheket — jeg har tænkt paa de to yngste Assistentter, som ogsaa ere villige dertil —, men udenfor Bibliothekets daglige Arbejdstid. Heraf følger, at der kun i Sommermaanederne kunde tages kraftigt fat, og dette vilde atter medføre, at Arbejdet sandsynligvis vilde udstrække sig over flere — mindst 2 — Aar.

Dersom altsaa Konsistorium billiger den her fremsatte Tanke, udbeder jeg mig dets Medvirkning til, at der til Udarbejdelse af den omtalte Fortegnelse stilles en Sum af ialt 1700 Kr. til Raadighed, hvilken Sum dog kun vilde blive at udbetale, efterhaanden som Arbejdet blev færdigt, og i det højeste med 850 Kr. om Aaret. Jeg maa dog tilføje, at jeg vilde sætte megen Pris paa, om Udgifterne kunde afholdes af Universitetets eller Kommunitetets egne Midler, og ikke mindst af den Grund, at en Henvendelse til Lovgivningsmagten under de nuværende Forhold næppe vilde føre til noget.

Konsistorium tilkjendegav sin Sympathi med mit Forslag, men udtalte samtidig Ønsket om, at min Plan blev udvidet til at omfatte dels de Bog-samlinger, som fandtes ved de *andre* under Universitetet hørende Institutioner, dels det store kgl. Bibliothek.

Hertil svarede jeg under 9de April 1896 følgende: »Jeg indser naturligvis meget vel, hvor megen Interesse det vilde have at faa trykt en Fortegnelse over de naturvidenskabelige Tidsskrifter, baade i alle de nævnte

*) Katalogerne i de paagjældende Fag ere endnu ikke komne under Omarbejdelse.

Bogsamlinger og i endnu flere — thi saa længe der kun i Almindelighed er Tale om, hvad der kunde være ønskeligt, véd jeg ikke, hvorfor ikke ogsaa saadanne Bogsamlinger som Landbohøjskolens, det meteorologiske Instituts o. fl. skulde tages med i Betragtning. Naar jeg imidlertid har begrænset mit Forslag til Universitetsbibliotheket, er det dels paa Grund af, at jeg naturligvis først og fremmest maatte tænke paa at varetage den Institutions Interesser, som jeg har den Ære at forestaa, og dels fordi jeg maatte holde mig til, hvad der virkelig var Udsigt til at gennemføre. I denne Sammenhæng maa jeg maaske først omtale, hvorledes jeg havde tænkt mig min egen Medvirkning ved Arbejdet. Denne skulde nærmest være af raadgivende og kontrollerende Art og maatte nødvendigvis baade i Henseende til Tid og Sted blive meget begrænset. Som flere af Konsistoriums Medlemmer vide, er jeg for en Række af Aar bunden til et litterært Arbejde, som optager al min Fritid, og de Timer, jeg kunde anvende paa et Foretagende som det her omtalte, maatte med Møje sammenspares af Bibliothekets daglige Arbejdstid. Hermed er det allerede givet, at jeg ikke selv kunde falde paa at tage Initiativet til et saadant, Bibliothekets Grænser overskridende, bibliografisk Arbejde som det af Konsistorium ønskede, og heller ikke kan jeg nu tænke mig Muligheden af at kunne virke med til Udførelsen af den foreslaaede Plan, hvis den fastholdes i hele dens Omfang. Men ogsaa Hensynet til mine Medarbejdere, eller rettere: til de Mænd, som skulde udføre *hele det egentlige Arbejde*, maatte nødvendigvis fra Begyndelsen af paalægge mig en stærk Begrænsning af Opgaven. Af de Funktionærer ved Bibliotheket, der kunde benyttes, er der nemlig kun to, der ere villige, nemlig Dr. Dines Andersen og Cand. mag. O. S. Jensen, og af disse er navnlig den første, som er gift og har Børn, henvist til at søge sin Lønning ved Bibliotheket suppleret ved litterært Arbejde. Nu er imidlertid det Arbejde, som frembyder sig ved den omtalte Fortegnelse, i pekuniær Henseende ikke meget fristende, da det tænkte Honorar, 40 Kr. pr. Ark, jo skal deles mellem to, og jeg véd, at den Beredvillighed, hvormed de nævnte to Assistentere ere gaaede ind paa den af mig foreslaaede Plan, for en meget væsentlig Del skyldes Ønsket om at tjene den Institution, hvortil de ere knyttede. Overfor Konsistoriums Plan holder denne Bevæggrund jo kun delvis Stik, og da Planen desuden medfører, at Arbejdet vil være ikke saa lidt længere, end de Herrer fra Begyndelsen af havde beregnet, vil man forstaa, at de forholde sig temmelig reserverede overfor den. Under disse Omstændigheder ser jeg da ikke rettere, end at jeg maa give Afkald paa at forsøge at gennemføre Konsistoriums Forslag *i hele dets Omfang*; men idet jeg paa den anden Side ønsker at strække mig saa vidt som muligt for at imødekomme dets Ønsker, tillader jeg mig at foreslaa, at man begrænser Planen til kun at omfatte (foruden Universitetsbibliotheket) de under Universitetet hørende videnskabelige Anstalter. Selv om der ellers var Lejlighed og Lyst til at medtage det store kgl. Bibliothek, er jeg ikke sikker paa, at Sagen fra dette Bibliotheks Side vilde blive modtaget med Velvillie. Og i hvert Tilfælde vilde man, som jeg allerede ovenfor har antydnet, ved at medtage det store kgl. Bibliothek alligevel ikke tilvejebringe noget virkelig fuldstændigt, medens man ved at holde sig til de under Universitetet sorterende

Institutioner i det mindste indenfor en bestemt Grænse vilde opnaa noget helt og afsluttet. De paagjældende Bogsamlinger, der i Virkeligheden fra Universitetsbibliothekets Side altid ere blevne betragtede som naturlige Supplémenter til dette, erklærer jeg mig altsaa villig til at optage i min Plan, og jeg mener saa meget bedre at kunne gjøre det, fordi jeg i det mindste hos nogle af de vedkommende Anstalter (jeg tænker særlig paa botanisk Have, som jo har en særlig Bibliothekar) gjør Regning paa at finde en Understøttelse i Arbejdet, som kan lette os Opgavens Løsning for deres Vedkommende. Men idet jeg saaledes imødekommer Konsistoriums Ønsker i dette Punkt, beder jeg det til Gjengæld — hvis det da overhovedet vil gaa ind paa den foreslaaede Begrænsning af dets Plan — at tillade mig at ordne Stoffet i den paatænkte Fortegnelse saaledes, at Tidsskrifterne i *hver* af de medtagne Bogsamlinger *opføres for sig*, idet jeg begynder med Universitetsbibliothekets. Benyttelsen vil ikke besværliggjøres herved, eftersom hele Skriftet skulde afsluttes med et alfabetisk Register, der omfattede alle Samlingerne, og den nævnte Ordning frembyder flere praktiske Fordele. For det første kan man hurtigere begynde at trykke (hvad der med Hensyn til Udbetaling af Honoraret spiller en Rolle for Medarbejderne), naar vi kun have at gjøre med én Samling ad Gangen. Dernæst vil hver enkelt Institution, foruden en Oversigt over de andre Institutioners Tidsskrifter, paa den angivne Maade tillige faa en samlet trykt Fortegnelse over sine egne, hvad der absolut maa være en Behagelighed for den. Og endelig kan ved den omtalte Ordning det Arbejde, der eventuelt maatte blive ydet fra de andre Anstalters Side, lettere beregnes og honoreres, end hvis deres Arbejde sammensmeltedes med vort. Den eneste Indvending, der med nogen Føje kunde gjøres, var den, at Skriftet ved en særskilt Opførelse af hver Institutions Tidsskrifter vilde blive større, end hvis alle Fortegnelserne sammenarbejdedes. Men efter mit Skjøn vilde Forskjellen ikke blive saa stor, at det kunde spille nogen Rolle. I det hele maa jeg dog minde Konsistorium om, at Medtagelsen af de andre Universitets-Institutioners Bogsamlinger, hvad enten Fortegnelserne sammensmeltedes med Universitetsbibliothekets eller holdes for sig, vil medføre en større Udgift end den af mig oprindelig foreslaaede Plan. Hvor meget større, kan jeg ikke sige; men da jeg mulig i sin Tid ansatte Arkantallet noget for højt for Universitetsbibliothekets Vedkommende (20 Ark), antager jeg det for temmelig rimeligt, at Skriftet efter den af mig nu foreslaaede Plan ikke vil komme til at koste over 2000 Kr.

Det saaledes ændrede Forslag antoges af Konsistorium, og Arbejdet var allerede sat i Gang, da det desværre viste sig, at Universitetet ikke for Tiden var i Stand til af sine egne Midler at afholde Udgifterne til Foretagendet, hvorfor dette foreløbig blev henlagt.

— Ved Skrivelse af 3die Marts 1896 afæskede Konsistorium mig en Erklæring om, hvorvidt det maatte ønskes, at Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet søgte udfærdiget en Anordning af Ministeriet for offentlige Arbejder om, at Universitetsbibliotheket — i Lighed med det store kgl. Bibliothek og Provinsarkiverne — henregnedes blandt de i Anordning af 6te Septbr. 1888 § 1 opførte Statsmyndigheder, for hvis Vedkommende befalede Indsendelser af Tryksager ikke ere undergivne Frankotvang.

Jeg bemærkede i den Anledning, at siden Universitetsbibliotheket havde ophørt med gennem Posten at modtage Provinsaviserne, var Omfanget af de Forsendelser af Tryksager, som overhovedet modtoges gennem Posten, bleven ganske overordentlig reduceret, og følgelig ogsaa de dermed forbundne Udgifter. Naar fraregnedes Indsendelserne fra et Par større fynske Bogtrykkerier, oversteg Gjennemsnitsportoene af de Pakker med befalede Indsendelser, som Bibliotheket modtog gennem Posten, i frankeret Tilstand sjældent 16 Ø. for hver, hvad der da medførte, at de allerfleste Afsendere frankerede deres Pakker uden bagefter at kræve Beløbet refunderet af Bibliotheket. Ogsaa for Forsendelser, som enten ikke frankeredes af Afsenderen, eller, naar de frankeredes, bagefter maatte betales af Bibliotheket, var dettes Udgift meget ringe, næppe 10 Kr. om Aaret. Selv om nu Frankotvangen for befalede Indsendelser til Universitetsbibliotheket ophævedes, vilde dette næppe i nogen nævneværdig Grad forøge Bibliothekets Portoudgifter, idet det maatte antages for givet, at de allerfleste Bogtrykkere allerede længe havde betragtet Universitetsbibliotheket som ganske jævnstillet med det store kgl. Bibliothek i postal Henseende, og jeg skulde derfor for mit Vedkommende ikke gjøre nogen Indvending mod Udfærdigelsen af en Anordning som den antydede, der jo i ethvert Tilfælde paa det postale Omraade vilde tilvejebringe en Ensartethed mellem Instituter, der i andre Henseender vare ligestillede og særlig nævnes som sideordnede i den Bekjendtgjørelse af 10de September 1894, som var bleven Rettesnoeren for Bogtrykkernes Afleveringer.

— Arbejdet ved de nye Kataloger fremmedes i det forløbne Aar paa sædvanlig Maade, og en Indberetning derom (for *Finansaaret* 1895—96), indsendtes under 21de Maj 1896 til Ministeriet. Til den alfabetiske Seddelkatalog blev der af Cand. mag. Bartholin i Finansaarets Løb skrevet 4751 Sedler, hørende til Afdelingerne: orientalske Antikviteter; Pædagogik; Frankrigs Kirkehistorie, specielle Topografi og Personalhistorie i 8vo; Nedre Italiens, Schweiz's og Frankrigs Geografi og Topografi, politiske Historie, Kirkehistorie og Personalhistorie i 4to; Italiens, Schweiz's og Frankrigs Geografi og Topografi, politiske Historie, Kirkehistorie og Personalhistorie i Folio. Desuden er der af Bibliothekets eget Personale (væsentlig i Sommer-eftermiddagstimerne) arbejdet videre paa Seddelkatalogen over Afdelingen: klassisk Filologi, ligesom i Aarets Løb den særskilte Seddelkatalog over Bibliothekets Samling af fremmede Disputatser — en Samling, der maa antages at omfatte omkring 75000 Numre — endelig er ført til Ende. — I Fagkatalogen indførtes i Finansaaret 1895—96 — af Cand. mag. Bartholin — nøjagtigt 6000 Titler. Ordningen af Fagkatalogen er udført af Underbibliothekarerne Dr. Fridericia og Gjellerup, Assistenterne Dr. Larsen og Dr. Andersen, samt af mig selv. De Afdelinger, der i det nævnte Tidsrum gjordes færdige, ere: 1) Speciel Kirkehistorie, med Undtagelse af den græske Kirkes og de orientalske Kirkesamfunds Historie; 2) islandske Prædikener og Opbyggelsesskrifter, samt islandsk Liturgik; 3) historiske Hjælpevidenskaber og største Delen af almindelig Historie; 4) Statsvidenskaberne i Almindelighed, samt almindelig Statslære og Politik; 5) almindelig Sprogvidenskab,

orientalske Sprog i Almindelighed, semitiske Sprog i Almindelighed, og af Specialia det hebraiske, føniciske og aramæiske Sprog.

2. Den botaniske Have i 1896.

(Professor, Dr. Eug. Warming.)

A. *Haven i snævrere Forstand.*

Foruden de sædvanlige Ren- og Vedligeholdelsesarbejder ere følgende Arbejder udførte i 1896.

1. Frilandsanlægget. De forskjellige Kvarterer og Grupperne for de fleraarige Planter ere vintergravede samt efterplantede, hvor Planterne vare udgaaede. Den ene Del af Kvarteret til de toaarige og en Trediedel af det til enaarige Planter er reolet. Jorden i den østlige Halvdel af det enaarige Kvarter er forbedret ved Paakjørsel af 35 Læs vegetabilsk Jord og Gødning. Saxifraga-Slægten paa Stenhøjen er omplantet. Porcellænsplader paa Jernstativ ere anskaffede til 110 Familier, og til 181 Planter i Kvartererne og Arboretet.

Paa Observatoriehøjen fortsattes med Reolgravning og Udsamling af fleraarige Ukrudtsrødder, saa at den nordlige Side nu er rensed og tilsaaet med Græs.

Gangen ved Indgangen fra Farimagsgade er makadamiseret, og langs med den ene Side er lagt en Række Cementfliser. Ved Medhjælperboligen er sat en Kloakbrønd. Ved Indgangen til Laboratoriet makadamiseredes Gangen fra Stakittet til Bygningerne. Fliserne paa Skraaningen omlagdes og i Fordybningen lagdes Asfalt i Stedet for den tidligere Tjærebeton. Alle Gange ere jævned og grusede. Vandledningen ved Varmebænkene er repareret og forlænget ca. 30 Alen.

For at kunne holde Vandstanden i Søen i den bestemte Højde maatte Dampumpen benyttes 136 Gange, ialt i 1073 Timer, hvorfor der særligt i dette Øjemed maatte fyres under Kjedlerne i 622 Timer.

Et Kort over Haven tegnedes og lithograferedes. Det vil blive ophængt forskjellige Steder.

2. Væxthusene. Planternes Renholdelse, Omplantning m. m. er udført som sædvanlig. I Nr. 10 er Stenhøjen med den gamle Verdens Saftplanter omlagt og beplantet paany. De søjleformede Saftplanter (Cactus), der vare for høje i dette Hus, bleve plantede paa Rabatten ved Bagvæggen i Nr. 4. Af større Planter ere 16 omplantede i Ballier.

Alle Haner paa Varmeapparatet ere sløbne; Rør og Pakninger bleve eftersete og fornyede, hvor det var nødvendigt. I Brønden i Nr. 6 ere Damp- og Vandrørene, der gennem Muren føre ind i Bassinet, fornyede. I Muren er i Stedet for Jernrør indmuret Kobberrør. Hoveddamprøret til Midtrørene i Nr. 3 er repareret. 13' af Damprøret ved Bagvæggen i Nr. 9 er fornyet. Spildedamprørene fra Dampumpen ere ændrede og omlagte. 12' af Vandrøret i Forsøgshuset er fornyet, ligeledes 26' af Vandrøret fra Vandkassen i Nr. 2 til den i Nr. 1. 6 Vandhaner ere fornyede og 12 Stkr. $\frac{1}{2}$ " Damphaner anskaffede.

I Nr. 3 ere Sandstensfliserne over Kanalerne langs med Skillerummene til Nr. 2 og 4 fornyede; de ved Bagporten, der vare opslidte, ere ombyttede med hele Sten.

Alle Glastage paa Væxthusene ere eftersete og kittede.

3. Bygninger. Det aarlige Eftersyn paa Tag og Fag er udført som sædvanlig. I Gangene til Væxthusene mellem de lukkede Kjælderrum og Fyrkjælderen er der lagt Gulv af Beton i Stedet for Jord- og Murstensgulvet, der var opslidt. Vandledningen til Fyrkjælderen, der tidligere laa under Jorden, blev derfor flyttet op over Jorden. Ved Rosenborglaagen fornyedes et Stykke af Træstakittet; de ved Indgangen fra Farimagsgade værende Træstakitter samt Plankeværket ved Medhjælperboligen istandsattes og maledes tilligemed Jernskærmene ved Jordmagasinet. Ved Laboratoriebygningen og Gartnerboligen opsattes 3 smaa Stakitter af Jern i Stedet for de raadne af Træ. I Gartnerboligen indlagdes et nyt Gulv i et Værelse; dette og et Værelse til bleve maalede. I Medhjælperboligen er et Gulv ferniseret. Paa Fortouget i Farimagsgade blev Tjærebetonen langs med Stakittet omlagt i en Bredde af 1 Alen, da Jorden var sunken efter Opsætningen af Stakittet.

Museet. Paa Loftet indrettedes 4 nye, paa Finansloven bevilgede Værelser, hvori der byggedes Herbarieskabe; 2 nye Skabe anskaffedes til Nr. 11 og Læsesalen. I Arbejdsværelserne ferniseredes nogle Gulve, og dobbelte Vinduer anskaffedes til 12 Fag. Paa alle Vaskekummerne sattes Vandlaase, og Afløbet til Kloaken repareredes.

Laboratoriet. Anatomisalen oliemaledes. Gulvene ferniseredes i Anatomisalen, Auditoriet, Læseværelset, Trappegangen og Trappen, samt i 2 Værelser i Kjælderen. 1 Værelse i Kjælderen blev malet med Limfarve. Nogle Gas- og Vandledninger ere ændrede og reparerede.

4. Frø- og Plantebytning. Fra 49 botaniske Haver og 16 Privatpersoner er der modtaget 2014 Portioner Frø, hvoraf en Del er saaet under bestemt Navn. Af de øvrige ere 789 saaede under ubestemt Navn, medens en Del er udskudt som Dubletter eller ubetydelige Arter. Der er endvidere modtaget 270 levende Planter fra 3 botaniske Haver (Berlin, Christiania og Hamborg) og 36 private Gartnere og Havevenner. Giverne vare: Apotheker Baagøe i Næstved; C. Bock jun. i Flensborg; Medhjælper Bonfils; Cand. mag. Børgesen; Havebrugskandidat Caroc; Hr. Cockayne (Ny Zealand); Professor Cornu (Paris); Direktør Correvon (Genève); Dr. Dammer (Berlin); Frk. Dohman; Student Erichsen; Dr. Filarsey (Pest); Cand. pharm. K. Friederichsen (Høier); Elektriker A. Friedrichsen (Brasilien); Hr. Thom. Hanbury (La Mortola); Handelsgartner L. Hansen; Cand. pharm. J. Hartz; Dr. Heide; Gartner Holmberg-Fahle; Fru A. Holst (Middelfart); Cand. pharm. Hutzen-Pedersen; Gartner Jacobsen (Vemmetofte); Fru Kinch; Havebrugskandidat A. Lange (London); Professor Joh. Lange; Cand. mag. H. Lassen; Stud. med. Levy; fhv. Toldforvalter Mazorski; Cand. mag. Mentz; Frk. Ellen Møller; Theplanter Møller (Himalaya); Baron F. Müller (Melbourne); Læge Nielsen (Vemmetofte); Haveselskabets Gartner Olsen; Cand. mag. Ostenfeld Hansen; Slotsgartner Paludan; Stud. mag. Morten Pedersen; Læge Philipsen Prahm (Java); Cand. mag. O. Paulsen; Gartner Rasmussen;

Cand. mag. Raunkiær; Docent Rützou; Gartner Schandorf; Professor Seidel (Dresden); Theplanter Severin (Himalaya); Læge Stockfleth; Handelsgartner O. Trier; Gartner F. Ulriksen (Alnarp) og Professor Warming.

Fra Haven er afgivet 435 Planter og 5229 Portioner Frø til 77 botaniske Haver og 19 Landbrugsskoler, Seminarier og private Gartnere og Havevenner.

Foruden til Universitetslærernes Forelæsninger og Examinere, samt til den polytekniske og den farmaceutiske Lærestalts Botanikundervisning er der af afskaarne Planter til Undervisning afgivet 920 Portioner til 73 Skoler, nemlig: 18 Kommuneskoler (40 Lærere), 26 Real- og Latinskoler (26 Lærere) og 29 Pigeskoler (33 Lærere), 9 Kursus og 8 Manuduktører. Desuden er der afgivet afskaarne Planter til Skolelærerexaminerne i Gedved, Jellinge, Kjøbenhavn og Lemvig.

5. Personalet. 2den Medhjælper Chr. Jensen overtog en Blomsterhandel og afgik fra Haven den 30te April; i hans Sted antoges Havebrugskandidat Ed. Bentzen fra 1ste Maj som 2den Medhjælper. Den 31te Juli døde Arbejdsmand Hans Nielsen, der havde arbejdet i Haven fra Januar 1874; han var en rolig og sindig Mand, der altid kom godt ud af det med sine Foresatte og Medarbejdere.

6. Forsøgshaven og Forsøgshuset har iaar været benyttet af Cand. mag. Raunkiær til Studier over danske Planters Naturhistorie.

7. Adgangskort ere udstedte til 25 Manuduktører og Studerende til dels med Adgang til Væxthusene, Mosen og Stenhøjene. Til Skoler er 7 Kort og til at male i Haven og Væxthusene 15 Kort udstedte. Af Betalingskort er solgt 1 Familiekort (Nr. 35). Adgangskort til Haven ere af Bibliothekaren udstedte til 24 Botanikere og Botanofiler, 26 Studiosi magisterii, 224 Stud. med., 80 Stud. pharm., 1 Stud. polyt., 17 Lærere, 32 Lærerinder, 26 Lærerinde-Elever, 11 Landbohøjskole-Elever, 19 Seminarie-Elever, 37 Privatister, 1 Kunstner, 22 Haveelskere, 5 Patienter paa Dr. med. Kochs Klinik samt en Del til Kultusministeriets og Universitetets Embedsmænd.

8. Plantebestemmelsesarbejdet. I det forløbne Aar er der foretaget c. 250 Plantebestemmelser ved Cand. mag. Raunkiær dels af Planter fra Væxthusene, dels af Frilandsplanter; desuden er Dansk Kvarter revideret flere Gange; endvidere ere Studiekvarteret, biologisk Kvarter, delvis tillige et- og to-aarig Kvarter reviderede. Indsamling og Tørring af Planter til Haveherbariet er fortsat.

B. Museet.

1. Udførte Bestemmelses- og Konservator-Arbejder.

a. Herbarierne.

Bestemmelsesarbejder: I Generalherbariet ere foretagne Bestemmelser af forskellige Cruciferae, Pteridophyter og Myrtaceer af Museumsinspektør Kiærskou. Endvidere ere de Ørsted-Liebmannske amerikanske Samlinger reviderede og de uordnede for Størstedelen bestemte familievis af samme. Fremdeles ere følgende Bestemmelser foretagne: De af Liebmann og Ørsted

i Amerika samlede Bromeliaceer ved Professor Mez (Breslau), en stor Mængde norske Mosser af Læge Hagen i Trondhjem, Burmanniaceer af Dr. Malme i Stockholm, Gentianaceer af Dr. Knoblauch i Tübingen, amerikanske Goodeniaceer af Professor Schumann i Berlin, Slægten *Hypericum* af Dr. Keller i Winterthur, amerikanske Hippocrateaceer af Dr. Loesener i Berlin, tropiske Mosser af Dr. Brotherus i Helsingfors, en Del Sapindaceer af Professor Radelkofer i München, vestindiske Ternstroemiaceer af Professor Urban i Berlin og de til Museet indkomne nye Samlinger af vestindiske Planter af Stud. mag. O. Paulsen og tildels af Cand. mag. Børgesen. I det arktiske Herbarium har Dr. Kolderup Rosenvinge fortsat Bearbejdelsen af de østgrønlandske Havalger og tillige paabegyndt Bestemmelsen af de i de sidste Aar indkomne Samlinger af Havalger fra Vestgrønland. Endvidere er en Samling Havalger (ved Ingolf-Expeditionen, fra Jan Mayen) bestemt af samme og færøiske Alger bestemte af F. Børgesen. De grønlandske Lithothamnier ere reviderede af Konservator Føslie i Trondhjem, færingske *Euphrasia*-Former af Professor Wettstein i Prag, islandske *Hieracia* af Dr. Dahlstedt i Stockholm og islandske og grønlandske Lichener af Pastor Deichmann Branth i Snetrup. Endelig er en stor Samling af islandske Planter samlede af St. Stefánsson og Dr. Thoroddson samt Planter fra Kolgujuk og Novaja Zemlia, samlede af Kaptain Feilden, bestemte af Cand. pharm. O. Gelert.

Konservatorarbejder: I Generalherbariet er foretaget et stort Arbejde, idet alle Sporeplanterne tilligemed de fleste eenkimbladede Planter ere anbragte i de nye Loftskamre, og Resten er bleven fordelt i alle de ældre Skabe. Alle Mosserne, den sidste Trediedel af Compositæ og endvidere 26 andre helkronede Familier (fra *Convolvulaceæ* til *Scrophulariaceæ*, i alfabetisk Følge) ere ved den ekstraordinære Arbejdskraft (Student M. Pedersen) blevne gennemgaaede saaledes, at Arterne indenfor hver Slægt ere ordnede alfabetisk og hver Art forsynet med et foreløbigt Omslag, hvorpaa Artens Navn er skrevet. Af Mosserne er den første Syvendedel bleven gjort fuldstændig færdig og forsynet med endelige Omslag. I alle Herbarierne er der foretaget Interkalation af nyt Materiale, som i Forvejen var blevet optalt og fremlagt til Opklæbning. 28 Familier eller Slægter ere gjorte færdige til Udlaan og 10 tidligere udlaante ere igjen modtagne, gennemgaaede og interkalerede. Til Museets betydelige Dubletsamling, især af brasilianske Planter, er skrevet Etiketter og Fordelingen af disse Dubletter til Udsendelse til forskjellige Museer og Botanikere er paabegyndt. Bestemmelseslister over de af Glaziou og Løfgren samlede Planter ere indførte henholdsvis i de herhen hørende Protokoller. 7402 Herbarieplanter ere opklæbde i Aarets Løb.

b. Tørsamlingen.

Konservatorarbejder: Interkalation af nyt Materiale er foretaget hist og her. En Del af Slimsvampesamlingen er opstillet i Rørglas. Den paa Loftet henliggende store Vedprøvesamling, der stammer fra de ved den gamle botaniske Haves Rønning fældede Træer (ialt mindst 2—3 Favne Træ) er gennemgaaet, passende Prøver ere udtagne og disse interkalerede i Vedprøvesamlingen i Kjælderen, hvorpaa Resten er benyttet som Brændsel.

c. Spiritussamlingen.

En Del forskjellige fra det tropiske Amerika stammende Arter ere blevne bestemte og opstillede af Professor Warming.

Konservatorarbejder: Den i forrige Aar paabegyndte nye Ordning af Rørglassamlingen er bragt til Ende. Den samme Omordning er gennemført for de store Glas' Vedkommende. De af Baron Eggers i Venezuela og paa Tobago indsamlede Planter ere fordelte i Glas samt etiketterede og for de fleste af Rørglassenes Vedkommende interkalerede. En Seddelkatalog til denne Samling er skrevet. De af Cand. mag. Børgesen og Stud. mag. O. Paulsen i Vestindien samlede Planter ere foreløbigt fordelte i Glas og etiketterede. En endelig Ordning af de i de sidste Aar indsamlede arktiske Planter er paabegyndt.

Begyndelsen til en Studiesamling til Brug for Studiosi magisterii er bleven indrettet i Auditoriets Skabe.

2. *Benyttelse af Museets Samlinger.*

Udlaan har fundet Sted til følgende 17 udenlandske Botanikere: Dr. Lindau, Dr. Dammer, Dr. Beisse, Professor Schumann, Professor Urban og Dr. Gilg i Berlin, James Britten (London), Professor Mez (Breslau), Dr. G. Andersson og Dr. Dahlstedt (Stockholm), Professor Wettstein i Prag, Professor van Tieghem (Paris), Konservator Foslie og Læge Hagen (Trondhjem), Dr. Brotherus (Helsingfors), Professor Cleve (Upsala) og Professor Wittrock (Stockholm) samt til 11 indenlandske Botanikere.

Museet har havt Besøg af følgende Udlændinge: Professor Engler (Berlin), Dr. Filarszky og Dr. Richter (Budapest), Custos mus. bot. Hennings (Berlin), Dr. Arth. Meyer (Marburg), Professor Ascherson (Berlin), Docent Artari (Moskwa), Dr. Knoblauch (Giesen) og Dr. Giltay (Wageningen), samt af 2 danske udenbys Botanikere. 140 Gange har Museet været besøgt og dets Samlinger benyttede af Studerende.

3. *Udsending af Dubletter fra Museet.*

Dubletter ere sendte til Professor Radlkofer (München), Professor Mez (Breslau), Professor Urban (Berlin), Dr. Gandoger (Arnas i Frankrig) og Læge Hagen (Trondhjem), ialt 322.

4. *Museets Forøgelse.*

Museet har i Aarets Løb modtaget adskillige Forøgelse, af hvilke særligt fremhæves, at Dr. *E. Rostrup* har skænket Haven hele sit *store danske Herbarium* af Blomsterplanter og Karsporeplanter. Fremdeles er modtaget 397 Blomster og Sporeplanter fra Lunds botaniske Forening, Flora Hispanica exsicc. Nr. 1—407 fra Dr. Gandoger (Arnas), Algae Muellerrianae (83 Arter) fra Professor Agardh (Lund), 102 Blomsterplanter og Karsporeplanter fra Professor Macoun (Ottawa), Lichenes Monacenses exsiccati (404 Numre) fra Dr. Arnold (München), Potamogeton-Arter og andre Karplanter for Størstedelen fra Danmark (108 Arter i 146 Expl.) fra forhenv. Apotheker Baagøe, 250 Numre Arnoldske Lichener fra Pastor Deichmann Branth i Snestrup, 159 afrikanske Planter fra Professor Schinz (Zürich),

755 Arter og Former af islandske Blomster- og Sporeplanter fra St. Stefánsson, 155 Sporeplanter fra Professor Farlow i Cambridge (Mass.), 421 danske Sporeplanter fra Frk. Stisgaard, 671 Arter for Størstedelen Sporeplanter især fra Island og Færøerne fra Professor Grønlund, 54 færingske Karplanter fra Apothekbestyrer Jensen, 875 Numre af Planter fra Ingolf-Expeditionen, 140 Blomsterplanter fra Professor Lange, 610 Numre af Planter fra England, Spanien, Madeira, Azorerne og Vestindien samt 152 danske Planter fra Stud. mag. O. Paulsen, 60 Alger og 437 andre Planter fra Spanien, Madeira, Azorerne og Vestindien fra Cand. mag. Børgesen, en Mængde færøiske o. a. Alger fra samme, 80 danske, tyske og nordamerikanske Planter fra Cand. pharm. O. Gelert, 98 Planter fra Alaska fra F. Coville i Washington, 2204 Numre brasilianske Planter, samlede af Dr. Glaziou, og 194 Blomster- og Sporeplanter fra den botaniske Forening i Kbhvn. Endvidere er modtaget Gaver fra: Baron F. v. Mueller (Melbourne), Corn. Osten i Montevideo (Podostemaceer fra Uruguay), Dr. Huber i Brasilien (en Podostemacé), Lærer S. Petersen (Slotsbjergby), den farmaceutiske Lærestanstalt, Th. Holm (Washington), Stud. mag. Ostfeld Hansen, J. Lassen, Frk. B. Müller, Fru Kissmeyer (Færøerne), Hr. H. Pedersen, Dr. Ekstain, Dr. Th. Thoroddsen, Professor Warming, Professor Vald. Schmidt, Professor J. Lassen, Assistent Hj. Jensen, Cand. mag. Mentz, Justitsraad Juel, Dr. E. Rostrup, Tømmersvend P. Sørensen, Privatier Boysen, Exam. pharm. Skaftø, Bankassistent V. Christiansen, Hotelejer Blanch, Inspektør Feilberg, Konsul Krebs, Bogholder Andersen, Dr. Kolderup Rosenvinge, Kaptajn Feilden gennem Cand. med. Folmer Hansen, Docent Rützou, Dr. V. A. Poulsen, Gartner Olav Hansen (St. Croix), Lærer H. Mortensen, Dr. Warburg (Berlin), Lærer Kallesø, Dr. Thoroddsen (Reykjavik), botan. Gartner Har paa Trinidad, Dr. Giltay (Wageningen), Professor Drude (Dresden), E. M. Holmes (England), Cand. mag. Kølpin Ravn, Lieutenant Lomholt, zoologisk Museum, Stud. mag. M. Pedersen, Stud. mag. A. Krogh. Kjøbte ere: Fotografier af Potamogeton- og Cladonia-Arter (8 ialt), Hauch et Richter: *Phycotheca universalis* Fasc. XIV. og XV., Migula, Sydow et Wahlstedt: *Characeæ exsiccatae* III. Nr. 51—75, E. Koehne: *Herbarium dendrologicum adumbrationibus illustratum* Cent. I. Endelig er Museets Haandbibliothek blevet forøget med Fortsættelser af Hooker: *Icones plantarum* og af Engler u. Prantl.: *Die natürl. Pflanzenfamilien*.

C. Bibliotheket.

Bibliotheket har været aabent i 129 Dage. Læsestuen har været besøgt af 755, og Udlaan har fundet Sted til 735 Personer, som laante 1418 Værker i 1601 Bind. Desuden har Bibliotheket været benyttet daglig af Museets Funktionærer og ved Forelæsninger i Museets Auditorium.

Bibliotheket har modtaget 76 Tidsskrifter, hvoraf 22 ere Gaver, samt 236 andre Værker (41 Fortsættelser), hvoraf 128 ere Gaver. Giverne vare: Universitetet, Videnskabernes Selskab, Kommissionen for Grønlands Undersøgelse, Meteorologisk Institut, Botanisk Forening og Naturhistorisk Forening i Kjøbenhavn, Redaktionerne af Gartnertidende og Ugeskrift for Landmænd, det nordiske Forlag, Lunds Universitets-Bibliothek, den botaniske Have

i St. Petersborg, Koloniministeriet i Paris, Akademie der Wissenschaften i München, Agerdyrkningsministerens Repræsentant for Kaukasus i Tiflis, The trustees of the British Museum, London, de forenede Staters Departement of Agriculture i Washington, Geological Survey of Canada, Universitetet i Minneapolis (Minn.), Mississippi agricultural experiment Station, Direktøren for den botaniske Have paa Jamaica (W. Fawcett), Museo nacional i Montevideo, The Superintendent of government printing i Calcutta, Professor Agardh (Lund), Dr. F. Arnold (München), Apotheker J. Baagøe (Næstved), Bakteriolog J. C. Bay (Jowa), Professor A. Blytt (Christiania), Cand. mag. F. Børgesen, Amanuensis H. Dahlstedt (Stockholm), Cand. pharm. O. Gelert, Professor C. Grønlund, Læge J. Hagen (Trondhjem), Stud. mag. Ostenfeld Hansen, Cand. mag. N. Hartz, Hr. Th. Holm (Washington), Apothekbestyrer C. Jensen, Assistent Hj. Jensen, Cand. mag. H. Jonsson, Ingeniør A. C. Karsten, Assistent A. Klöcker, Museumsinspektør H. Kiærskou, Havebrugskandidat A. Lange, Professor Joh. Lange, Professor Mac Millan, state botanist i Minneapolis, Mr. James M. Macoun (Ottava, Canada), Dr. O. Nordstedt (Lund), Dr. O. G. Petersen, Dr. V. A. Poulsen, Assistent F. K. Ravn, Dr. E. Rostrup, Direktør O. Rostrup, Assistent H. Schionning, Dr. O. Siesbye, Realskolelærer Stefansson (Mödruvellir), Mr. C. H. Thompson (St. Louis), Professor E. Warming og Cand. polyt. E. Østrup. 3 Manuskripter ere skænkede af Navigationsdirektør J. A. D. Jensen, Professor Lange og Dr. E. Rostrup. — 215 Bøger ere blevne indbundne eller stift heftede.

Portrætsamlingen er bleven forøget med 10 Billeder, de fleste Gaver fra Privatier Johs. Boysen, samt fra Stud. med. P. Liebmann, Havebrugskandidat A. Madsen, det Schubotheske Forlag og Professor Warming.

Museumsinspektøren har fortsat Katalogiseringsarbejderne i Bibliotheket, og i Arkivet er den betydelige Manuskript- og Brevsamling bleven ordnet og Katalog skrevet over denne og over Monografier af Alger.

Fotografisamlingen er bleven forøget ved Gaver fra Cand. mag. Børgesen, Professor C. V. Prytz, Kandidat Th. Holm, Kommunelæge Michelsen (Seierø), Statsgeolog, Dr. Steenstrup, Docent Rützou, Skibslæge Thulstrup og Professor Warming.

D. Benyttelse af Museets og Laboratoriets Lokaler.

Herom gjælder det samme som forrige Aar. Det anatomiske Laboratoriums Lokaler have været benyttede af Dr. V. A. Poulsen og Cand. mag. Mentz (Værelset for Specialundersøgelser), af Cand. mag. Didrichsen, Kandidat Ch. E. Boldt, Stud. mag. Ove Paulsen, Havebrugskandidat A. Madsen og Forstkandidat Sarauw. Student M. Pedersen har ligesom ifjor mod at yde Assistentvirksomhed benyttet et Loftsværelse.

E. Videnskabelige Arbejder og Publikationer.

Paa Grundlag af Havens forskjellige Samlinger eller med Benyttelse af dens Laboratorier og andre videnskabelige Hjælpemidler ere følgende Arbejder blevne udførte eller publicerede: Af Dr. Kolderup Rosenvinge en Afhandling om det sydligste Grønlands Vegetation, som bliver trykt i Meddelelser om Grønland XV. Af Professor Warming en Afhandling om Euphorbia

buxifolia (trykt i Oversigt af det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger) og en større (Halofytsstudier), der trykkes i Selskabets Skrifter. Af Kandidat Ch. E. Boldt fra Finland, der fra Midten af Februar har arbejdet i det anatomiske Laboratorium, en Afhandling om Primulaceernes Skudbygning og en mindre om visse morfologiske Forhold hos Chirita. Af Cand. mag. A. Didrichsen er paa det samme Laboratorium fuldendt en Afhandling om Cyperaceernes Kim og en anden om Cyperaceernes Bladanatomi (trykkes i Botan. Tidsskr.); ligesaa har Stud. mag. O. Paulsen sammesteds omtrent fuldendt nogle Studier af De Danske Antillers Plantevæxt. Af Dr. V. A. Poulsen publiceredes en Afhandling om Myristica og af Cand. mag. Børgesen en Notits om en Laminaria.

F. Anden videnskabelig Virksomhed, knyttet til Haven eller dens Funktionærer.

Ligesom i de foregaaende Aar afholdtes et marint biologisk Sommerkursus, dette Aar i Frederikshavn, baade zoologisk og botanisk. Det botaniske lededes af Dr. Kolderup Rosenvinge. Deltagerne vare: A. Høeg Brask, S. Jensen, Johansen, Krogh, M. Pedersen, H. Pjetursson, alle Studd. mag.; desuden deltog Kandidat Ch. E. Boldt fra Helsingfors som Gjæst. Her kan ogsaa anføres, at en større Ekspedition under Ledelse af Professor Warming med Assistance af Cand. mag. Raunkiær foretoges i Juli til Skagen; 20 yngre og ældre Studerende deltog, for Størstedelen med Statsunderstøttelse. Tre Aftener har Professor Warming, ligesom i tidligere Aar, holdt Seminarsammenkomster med botaniske Studerende.

G. Personalialia, Haven vedkommende.

Cand. mag. A. Mentz vikarierede i Aarets første Maaneder som Museumsassistent i Stedet for Cand. mag. F. Børgesen under dennes Fraværelse i Vestindien, og senere en kort Tid for Cand. mag. Raunkiær og for Cand. mag. Børgesen under dennes Rejse til Færøerne.

3. Det zoologiske Museum i 1896.

Første Afdeling.

(Professor, Dr. Lütken.)

I. Bestyreren har, saavidt hans øvrige Embedsgjerning har tilladt det, især været beskæftiget med at bearbejde og forberede til Publikation og Opstilling i Museet »Ingolf« Expeditionens ichtyologiske Materiale, dels det i 1895 indsamlede, som vil findes nærmere omtalt i det følgende, dels det i 1896 indsamlede, med Hensyn til hvilket der maa henvises til en følgende Aarsberetning.

Foruden til de stadige Bogføringer af indkomne Sager o. s. v. er Assistentens (Viceinspektørens) Museums-Tid brugt til: 1) Fuldførelse af Gjennemgangen af Museets grønlandske Fuglesamling og de tilhørende Brevskaber. 2) Indordning af mange Skeletter af Pattedyr og Fugle, i løse Knogler. 3) Gjennemgang af en Del af Samlingen af Fugleskind, de 50

første Familier efter Sundevall's System (for de 10 første Familiers Vedkommende gjaldt det dog nærmest kun at indføje, hvad der er tilkommet i Løbet af de sidste 10 Aar). 4) Tildels i Museums-Tiden, men mest privat, er gennemgaaet Samlinger af Knogler fra Kjøkkenmøddinger fra Stenalderen, fra Ertebølle, Ørum Aa, Sejro og Faarevejle.

I det væsentlige fuldført i Haandskrift er en Afhandling om Grønlands Fugle. Offentliggjort er Aarsberetning om danske Fugle i 1895, i Vidensk. Medd. for 1896.

Cand. phil. K. Andersen har afsluttet sine Arbejder i Museets Fuglesamling med Revisionen af Skrigefuglene (Skind og opstillede Explr.). Dette Arbejde fortsættes af Viceinspektøren (se ovenfor).

Cand. mag. Ad. Jensen har fortsat Revisionen af Museets betydelige Slangesamling. Hans Arbejde afbrødes ved hans Omflyttelse til Museets 2den Afdeling som Medhjælper ved den malakologiske (konkologiske) Under-Afdeling, men fortsættes dog fremdeles for de endnu ikke behandlede Slangefamiliers Vedkommende (en Del af de opisthoglyphe Slinger og Gift-slangerne). Det ventes afsluttet — og dermed Revisionen af Krybdyr- og Paddesamlingen — i Løbet af 1897.

Med disse Arbejder er der stilet mod en foreløbig afsluttende systematisk Revision og Katalogisering af hele Museets saavel almindelige som faunistiske og palæontologiske Samlinger af Hvirveldyr, deres Kranier og Skeletter m. v., saaledes at denne vigtige Del af Museums-Arbejdet i en nær Fremtid kan ventes tilendebragt og Opmærksomheden rettes mod andre videnskabelige Opgaver.

II. Af større *Indsamlinger* er følgende modtaget:

Fra Forstanderen paa Biologisk Station Dr. Joh. Petersen en Samling danske Fiske, især Unger. Fremhæves kan en *Lycodes* (Sarsii?) fra Læsø Rende, ny for den danske Fauna.

Fra Cand. mag. Bøving Petersen Fiske (dels Havfiske, dels Ferskvandsfiske), Padder, Krybdyr (Slinger og Firben) og Pattedyr (især Gnævere, Flagermus, Bæltedyr m. m.), de fleste i Spiritus, ialt 114 Numre, indsamlede paa hans Rejse i Brasilien.

Fra United States National Museum en Samling Fiske, især Dybhavs-Former, fra Atlanterhavet og det Stille Hav, 111 Arter, for en stor Del nye for Museet.

Fra »Ingolf«-Rejsen hjembragtes i 1895 (se forrige Aarsberetning) mindst 12 Arter Fiske af littorale eller Ferskvands-Arter og 30 Arter fra det dybe Hav. Af disse kan fremhæves: talrige Exemplarer af de forskellige arktiske Ulkeformer (*Triglops*, *Cottunculus*, *Icelus*, *Artediellus*, *Aspidophoroides*, enkelte *Lycodes*, flere Makrurer, to *Haloporphyrus*, 1 *Notacanthus*, to *Nettastoma*, to Dybhavs-Aal (*Synaphobranchus*) o. s. v.

Fra Forstkandidat Chr. Levinsen en Samling Fiske, Padder og Krybdyr, i Spiritus, hjembragte fra hans Rejse til Vestindien og Venezuela, ialt 142 Numre.

Nationalmuseet har igjen iaar skænket store Samlinger af Knogler fra Kjøkkenmøddinger fra Steenalderen, fra Ertebølle, Sejro, Faarevejle o. s. v., indeholdende Knogler af Gejrfugl, Tjur o. s. v.

Til *Hvaldyrsamlingen* er indkjøbt (for en særlig Bevilling paa Finansloven) et Skelet af en Kaskelot, som blev fanget i Juli 1895 i Nærheden af Færøerne. Denne Slægt og Art er hidtil kun repræsenteret i Museet ved enkelte Fragmenter (Underkjæbe, Tænder, 1 Luffe); Skelettet er paa lidet nær (Hænderne o. s. v.) fuldstændigt. Endvidere erholdtes ved Kjøb fra Museet i Ponta Delgada (Azorerne) Skelettet af en anden her savnet Hval: Halvgrinden (*Grampus griseus*) samt af en *Tursiops tursio m. m.*

Af de Fugle, der ere indsendte fra Fyrene, ere 133 benyttede paa Museet, bl. a. *Phyllopeustes superciliosus*, ny for Landet.

Fra *Zoologisk Have* er modtaget 11 Pattedyr: *Dendrolagus inustus*, *Macacus cynomolgus*, *Tolypeutes conurus*, *Capra sp.* (♀ fra Kaukasus), *Chrysothrix sciurea*, *Cervulus muntjac pull.*, *Cercopithecus albigularis*, *Auchenia lama pull.*, *Semnopithecus cephalopterus*, *Ursus tibetanus*, *Felis onca pull.* 45 Fugle: *Ceriornis satyra*, *Balearica regulorum*, *Palæornis rosa*, *Grus australasiana*, *Dendrocycna fulva*, *Caloenas nicobarica*, *Phasianus reevesii*, *Trichoglossus novæ-hollandiæ*, *Columba picata*, *Lagopus mutus*, *Munia atricapilla*, *Chloëbia gouldiæ*, *Amblyramphus holosericeus*, *Mimus polyglottus*, *Phasianus ellioti* 2 Stkr., *Guira pibirigua*, *Emberiza luteola* 2 Stkr., *Arboricola torqveola*, *Sula bassana*, *Callipepla squamata*, *Hyphantornis capensis*, *Cygnus nigricollis*, *Leptoptilus dubius*, *Lophortyx californicus*, *Phasianus pictus pull.*, *Domicella atricapilla*, *Porphyrio madagascariensis*, *Zosterops capensis*, *Eophona melanura* 2 Stkr., *Macropygia emiliana*, *Porphyrio alleni* 2 Stkr., *Anas poecilorhyncha*, *Goura coronata*, *Liothrix lutea*, *Paroaria cucullata* 2 Stkr., *Ardea purpurea*, *Cathartes aura*, *Phasianus amherstii*, *Munia sp. var.*, *Psittacus erithacus*. Desuden nogle Krybdyr, Padder og enkelte Fiske.

Gaver ere endvidere modtagne fra: Dr. O. Helms (Fugleskind fra Grønland), Lærer Mortensen (en hvid Spurv), Oberstinde Thestrup (flere Fugle døde i Fangenskab), Hr. S. Sørensen (en *Chimæra monstrosa*), Statsgeolog, Dr. V. Madsen (nogle jordfundne Hesteknogler), Assistent Florentzen (Snog og Hugorm), Museumsassistent, Kandidat Sarauw (en *Arvicola amphibius* fra Fanø), Cand. mag. A. Jensen (flere danske Fiske), *Studiesamlingen* (nogle Pattedyr-Fostre), Kaptain Hovitz (en *Botia tænia* fra Nyborg), H. Winge (en *Circus cyaneus* fra Færøerne), Sergent Greve (en *Martes foina* fra Kbhvn), Hr. Larsen (Hval-Ribben fundne i Jorden i Larslejstræde), Forstraad Bang (en *Coracias garrulus* fra Tisvilde), Fisker Hildebrandt (en *Caranx trachurus* fra Refsnæs), Fisker Willumsen (en *Scyllium canicula*), Konsul A. Nissen (nogle Skind af Fugle og Pattedyr, bl. a. *Capra ægagrus* og *C. cylindricornis*), Dr. Blom (nogle indiske Slinger), Dyrlæge Christensen (en Rede af *Sylvia cinerea*), Godsejer Bay (Rede med 8 Unger af *Mus minutus* fra Follerupgaard), Dr. Meinert (en Kylling med 4 Ben), Dr. Jungersen (Unge af *Canis lagopus* fra Island, Fødder af Hvalros o. s. v.), Cand. mag. Wesenberg Lund (Unge af *Canis lagopus*), Proprietær Benthin (nogle Fugle fra Enehøje, Nakskov, bl. a. *Phalaropus hyperboreus*), Lærer T. Bang (en *Sminthus subtilis* fra Aalborg), Hr. Tutein (to udstoppede *Uromastix acanthinurus*), Statsgeolog Dr. Rørdam (en Hovedskal af *Lagenorhynchus albirostris*, fra *Cardium-Ler* paa Sjællands Odde, og flere Prøver af Knogler fra sjællandske Kjøkkenmøddinger), Justitsraad Juel (nogle

Fugleæg), Adjunkt Feddersen (Silurus glanis fra Falster, o. a.), Dr. Arcander (to Nyctale funerea o. a.), Sognefoged A. Pedersen (en Mergulus alle fra Sejro), Dr. Wegge flere Slanger o. a. fra Sumatra, Fisker K. J. Knudsen (en Scyllium canicula), Stud. mag. Ostenfeld Hansen (en Mus sylvaticus fra Island o. a.), Premierlieutenant D. Bruun (Knogler udgravede ved en Gude Hov ved Ljósavatn, Island), Dr. Rambusch (Flagermus fra Davbjerg).

Ved *Tilbytning og Kjøb* er følgende tilkommet: Nogle grønlandske Falke-Skind, en Metopoceros cornutus og nogle andre Dyr, døde i Zool. Have (fra Hagenbeck), 3 Æg af Crax-Arter, Hovedskal af Felis catus med over-tallig Tand, mosefundne Tænder af Hest og Oxe fra Ribe, en Haliaëtus albicilla, mosefundne Horn af Kronhjort og Rensdyr fra Fyen, en hvid Agerhøne fra Endelave, en Brama rayi fra Koldingfjord, et ufuldstændigt Skelet af et Elsdyr fra Aastofte (Udgravningen tilset af Prof. Steenstrup), en udstoppet Himantopus candidus (der opgaves at være fra Falster, men hvis Historie er meget usikker) en Hovedskal af Pindsvin i Tandskifte, en mosefunden Hovedskal af Bæver (fra Høng Højskole), en udstoppet Praticola rubicola og en Parus cristatus, begge fra Ribe (Bjerrum).

III. *Opstillede* ere følgende udstoppede Pattedyr: to Unger af Fjældræv, hjembragte fra Island ved Medlemmer af »Ingolf« Expeditionen, en Trækænguru (Dendrolagus inustus), en Jaguar-Unge og et Kid af Muntjaghjort (Cervulus muntjac). Af *Pattedyr Skeletter*: Skelettet af en Middelhavs Munkesæl (Monachus albiventris), et Kaskelotskelet (Physeter macrocephalus) fra Færørne, et Skelet af Grampus griseus (Halvgrindehval) fra Azorerne og af en Tursiops tursio fra det samme Hav, Hudskelettet af et Bæltedyr (Enphraactus minutus).

Den almindelige Fuglesamling er forøget med otte, den specielle faunistiske (dansk-nordiske) med 15 udstoppede Fugle.

I *Krybdyr- og Paddesamlingen* er der opstillet i Spiritus over tohundrede Exemplarer af colubrine (aglyphe og opisthoglyphe) Slanger; samtidig er, for at skaffe den nødvendige Plads, mange Exemplarer af de samme Grupper udtagne af den opstillede Samling og nedlagte i Supplementglassene, og af Dubletterne har man begyndt at præparere Kranier og Hvirvelrade. En større Leguanform (Metopoceros) er bleven præpareret og opstillet som Skelet; nogle Former af Øgler (især brasilianske) ere blevene opstillede i Spiritus, og andre have faaet Plads blandt de udstoppede Krybdyr (To Uromastix fra Biskra).

I *den almindelige Fiskesamling* er opstillet i Spiritus et Carcharias (Haj)-Foster med Moderkage; i *den faunistiske* et Par »Speilkarper« (en udstoppet og en i Spiritus) en dansk Malle (Silurus glanis), en udstoppet Havbrasen (Brama Rayi), en for den danske Fauna ny »Aalbrosme« (Lycodes); endvidere nogle Glas med Kutling-Rogn og Flynder-Unger. En endelig Opstilling af »Ingolf« Expeditionens ichthyologiske Udbytte mest udmærkede Former er forberedt.

IV. Af Adgangskort til Studerende, Lærere o. s. v. er der udstedt 83; Paa Museets offentlige Dage har det været besøgt af 67088 Personer.

Anden Afdeling.

Den om denne Afdeling af Museumsinspektør Levinsen afgivne Beretning findes under de Moltkeske Afdelinger.

Tredie Afdeling.

(Museumsinspektør, Dr. Meinert.)

Af ikke ringe Betydning for Krebsdyrsamlingen har den Revision været, som Miss Mary Rathbun, second assistent ved Smithsonian Institutets Samlinger i Washington, har gjort af vore Krabber, særlig de amerikanske. Iligemaade har den bekendte dygtige Samler og Kjender af Smaasommerfugle, Kammerjunker W. v. Hedemann, fra Efteraaret af begyndt en Sammenstilling og Bestemmelse af disse paa Grund af Forholdene meget forsonfte Insekter, og har han desuden af sine rige Indsamlinger og Samlinger allerede nu, saa langt hans Bearbejden er naaet, rigeligt suppleret vore Samlinger. Afdelingens videnskabelige Medhjælper, Dr. H. J. Hansens Arbejdstid har ligesom ifjor væsentlig været optaget af Sorteringen og den foreløbige Bestemmelse af Ingolf-Expeditionens Materiale, jfr. det følgende.

I. Insekterne.

A. Generalsamlingen. 1) Præpareringen og Opstillingen af Billernes Orden er fortsat: Familierne Nitidulidæ (afsluttet), Cucujidæ, Colydiidæ, Cryptophagidæ (6 Skuffer — Løvendal). 2) De grønlandske Insekter af de smaa Ordner, Neuroptera, Pseudoneuroptera, Thysanopoda, Mallophaga, Collembola, Suctoria og Siphunculata, ere dels reviderede dels fra ny af bestemte af Afdelingens Bestyrer.

B. Den danske Samling. 1) Opstillingen af Staphylinernes Familie er fortsat med Aleochariner (7 Skuffer — Løvendal). 2) Drewsens og Museets øvrige Samlinger af Smaahvepses Sammenarbejdelse og Bestemmelse er fortsat (naaet til Slægten Bracon [variator] — Schlick).

II. Edderkopperne.

A. Generalsamlingen: 1) De grønlandske Edderkoppers Bearbejdelse ført til Ende (Dr. W. Sørensen). 2) Begyndt Bearbejdelsen af Havedderkopperne (Pantopoda), indsamlede paa begge Ingolf-Expeditioner (Afdelingens Bestyrer).

B. Den danske Samling. Opstillingen og Bestemmelsen af Retitelierne fortsat (Theridierne — Dr. W. Sørensen).

III. Krebsdyrene.

A. Generalsamlingen. Paabegyndt en kritisk Revision af Krebsdyrfamilien Sphæromidæ.

IV. Mikroskopisk Præparatsamling.

Samlingen er forøget med 116 Præparater, de fleste forfærdigede af Afdelingens Bestyrer. Af samme Præparater kan fremhæves 41 til Oplysning om de Viftevingede, Strepsipterernes Naturhistorie og 46 vedrørende

Embryonets Udvikling i Billefamilierne Carabidæ, Dytiscidæ og Hydrophilidæ (de sidste for største Parten af Stud. mag. S. Jensen).

Af *Gaver* og *Forøgelser* fremhæves: 1) Ligesom ifjor skyldes den betydeligste Tilvæxt til Ingolf-Expeditionen, nemlig dennes andet Togt, men først skal jeg give en fyldigere Udsigt end den, som i forrige Aarsberetning blev givet af det første Togt, idet jeg for Krebsdyrenes Vedkommende støtter mig paa Dr. H. J. Hansens Undersøgelser. Af højere Krebsdyr (Malacostraca) fandtes 316 Arter, nemlig 36 Arter af Dekapoder, 8 Arter af Mysider, 5 Arter af Lyskrebs, 48 Arter af Isopoder, 30 Arter af Tanaider, 23 Arter af Cumaceer og 165 Arter af Amphipoder og 1 Nebalia. Af Entomostraca er Udbyttet anslaaet til 9 Arter af Phyllopoder, 11 Arter af Cirripedia, 40 Arter af Ostracoda, 30 Arter af fritlevende Copepoda og 26 Arter af parasitiske Copepoda, ialt 116 Arter. Det samlede Udbytte er saaledes 432 Arter, af hvilke antagelig 80—100 Arter ere nye for Videnskaben og mange af de kjendte Former nye for Museet. Antallet af Entomostraca og særligt af Copepoda er dog delvis taget efter Skjøn, men sandsynligvis vil det vise sig at blive betydeligt større efter den endelige Bearbejdelse. Til Sammenligning kan anføres, at det samlede Udbytte af den treaarige »Norske Nordhavs-Expedition« kun var 337 Arter af Krebsdyr mod Ingolfs her optalte 432 Arter. For det sidste Togt, det iaar, kan allerede nu gives følgende Udsigt: Udbyttet af de store Former, nemlig Decapoder og Mysider, er lidt større end i 1895, og af interessante, for Museet nye Former kan nævnes mindst 1 Art af Lithodes, 1 Pasiphaë, nogle Mysider (af hvilke 1 Par synes at være ubeskrevne). Udbyttet af Isopoder, Cumaceer, Amphipoder, Ostracoder, Copepoder indeholder vel nogle og tyve interessante Former, men baade Totalsummen og Antallet af nye Arter er langt ringere end ifjor. En udførligere Udsigt med endelige Tal kan først gives i næste Aarsberetning. For Havedderkoppernes (Pantopodernes) Vedkommende kan efter den foreløbige Bestemmelse Antallet af de paa sidste Togt tagne Arter opgives til 23, af hvilke flere nye og meget interessante Former. Antallet af Arterne fra første Togt er af mig foreløbig bestemt til 22, af hvilke 12 skulle være fælles for begge Togter. 2) Forstkandidat Chr. Levinsen, som i Vinteren 1895—96 foretog en Rejse til Vestindien, har skænket Afdelingen det betydelige Udbytte af Krebs og Havedderkopper, ialt 13 Glas og 185 Rør, nemlig af Dekapoder 7 Gl. og 54 Rør, af andre Malocostraker 4 Gl. og 86 Rør, af Entomostraca 2 Gl. og 41 Rør og af Pantopoder 4 Rør. 3) Direktør F. A. Møller i Jakvar (Sikkim i Himmalayabjergene) har skænket Afdelingen en betydelig Samling dels opstukne, dels i Kapsler opbevarede Sommerfugle foruden 4 Blikdaaser med store, tørrede Biller. 4) Kammerjunker W. v. Hedemann har foruden de mange Smaasommerfugle, som han lader være Samlinger tilflyde under Bearbejdelsen af disse Insekter (jfr. det foregaaende) ogsaa givet en Del Nat-sværmere og Møl fra Vestindien. 5) Forhenværende Adjunkt Arth. Feddersen har givet 6 Glas med Insekter, indsamlede af hans Søn, Stationschef Mich. Feddersen ved Delfin Gallo i Argentina. 6) Lærer Kristensen i Hesselballe en Del Insekter i Spiritus og tørrede Biller fra Iowa i Nordamerika. 7) Kaptain Ørsted 25 Rør med Krebsdyr og Havedderkopper fra Nordsøen.

8) Dr. Johannes Petersen 9 Glas med Krebsdyr fra Nørrejylland. 9) Cand. mag. Th. Mortensen 6 Glas med Krebsdyr sammesteds fra. 10) Kandidat Schlick Udviklingshistorien af *Scirtes hemiphæricus* og et Par Larver af den interessante Løbebille-Slægt *Demetrias*. 11) Endvidere skylder Afdelingen mindre Gaver til d'Hrr. Ritmester Baron Wedell-Wedellsborg, Fabrikant Budde-Lund, Cand. pharm. Marius Jensen, Ingeniør Ængelhart, Lærer Sønderup i Lemvig, Skovrider Fritz i Aalykke, Kandidat H. Deichmann, Justitsraad Juel og Stud. mag. S. Jensen. Ved Kjøb har Afdelingen erhvervet: 12) Af Naturaliesamleren Leonardo Féa i Genua en større Samling birmanske Tusindben (47 bestemte Arter) og Edderkopper (142 bestemte Arter), for en stor Del Type-Exemplarer. 13) Den af den danske Entomolog Herm. Borries efterladte, betydelige Samling af Reder, Larver og Insekter, navnlig Hvepse. 14) Af Hr. Fr. Riise en mindre Samling Hvalkopper (Balaner). Endelig har Afdelingen ved Bytte med 15) W. W. Froggatt i Sidney erhvervet 12 til Art bestemte Billelarver, af hvilke de fleste tilhøre Slægter fremmede for Europa, og ved Bytte med 16) Stockholms Riksmuseum faaet 9 Arter *Opiliones* (alle Original-exemplarer).

Af fremmede Videnskabsmænd har Afdelingen iaar staaet i Forbindelse med Dr. Gustav Mayr i Wien, som har havt en større Del af vore exotiske Myrer til Bestemmelse.

Som Publikationer støttende sig paa Afdelingens Samlinger kunne nævnes: Fr. Meinert: Bidrag til Strepsipterernes Naturhistorie, Entom. Medd. 5. B. og Overs. Vid. Selsk. Forh. f. 1896; Pulicidæ *Danicæ*, Entom. Medd. 5. B.; og Neuroptera, Pseudoneuroptera, Thysanopoda, Mallophaga, Collembola, Suctoria, Siphunculata *Groenlandica*, Vid. Medd. Naturh. Foren. 1896. A. Bang-Haas: Lepidoptera *Groenlandica*, *ibid.* og Will. Lundbeck: Coleoptera *Groenlandica* og Hymenoptera *Groenlandica*, *ibid.*

De Moltkeske Afdelinger.

I.

Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor, Dr. Lütken).

De sædvanlige Forelæsninger ere holdte af Bestyreren: for de yngre, især medicinske Studerende, over de lavere og højere Dyr's Naturhistorie og for de naturhistoriske Studerende over Snegleklassens Morphologi og Systematik samt over nogle Momenter af Fiskeklassens Fortidshistorie. Samlingen har i Foraarssemestret været benyttet af 130 yngre, især medicinske Studerende, og 14 naturhistoriske Studerende; i Efteraarssemestret var de Studerendes Antal henholdsvis 165 og 21. I de 6 ugentlige Timer, da Studiesalen holdes aaben for de yngre Studerende, har Dr. Jungersen og Cand. mag. A. Jensen ydet Vejledning; ogsaa paa de Tider, hvor Samlingen kun er tilgængelig for naturhistoriske Studerende, har Cand. mag. Jensen været tilstede for at yde den Vejledning, som maatte ønskes. Endvidere har Docent, Dr. Jungersen afholdt Forelæsninger og mikroskopiske Demonstrationer for polytekniske Studerende i Foraarssemestret, og Docent, Dr. R. S. Bergh har i begge Halvaar holdt histologiske og embryologiske Øvelser for medicinske og naturhistoriske Studerende. Endelig have Lo-

kalerne og Samlingen været benyttede af Dr. Will. Sørensen til Statens 1-aarige Lærerkursus, i August Maaned tillige til Feriekursuset for Lærere. Den biologiske Station var etableret i Frederikshavn under Dr. Berghs Ledelse; 6 Studerende deltog.

Blandt de ved Kjøb erhvervede Gjenstande, hvormed Materiellet er forøget i Aarets Løb, kan fremhæves en større Suite Skaller af Mollusker og Echinodermer samt af tørrede Koraldyr, væsenlig stammende fra de vestindiske Øer. En stor Del af disse Gjenstande ere blevne opstillede i Glas, da Erfaringen har vist, at de skrøbeligere let ødelægges ved hyppig Benyttelse; Resten er nedlagt i den for Viderekomne beregnede Del af Samlingen. Enkelte Stykker (Slanger, Fiske m. m.) ere tilkomne fra Hovedsamlingen. Desuden er Samlingen forøget med Gaver fra Dr. C. G. Joh. Petersen (Æg af Kutlinger og Flynderyngel), Dr. Jungersen Kjæber og Bugfinner af Havkal), Cand. mag. A. Jensen (forskjellige Fiske: Helt, Stalling, Snæbel, Ørred m. m., Hoved af Krogørred, Hornfiske-Unger m. m.), Stud. mag. Ostenfeld Hansen (*Lumpenus lampetræformis*), og Stud. mag. S. Jensen (1 Vandkjør m. m.). Det samlede Antal af nye Erhvervelser beløber sig til ca. 170 Stykker, som fordele sig saaledes: Osteologiske Præparater 16 (deriblandt 8 Skeletter af Aber (*Hapale*, *Tarsius* og *Cebus*), Bæltedyr (*Euphractus villosus*), Hav- og Landskildpadde, Sumpskildpadde, Berggylt); desuden flere Kranier af Pattedyr og andre osteologiske Præparater; anatomiske Præparater, 8 af Fugle, Krybdyr og Fiske; Urogenitalsystemet af en Bæver; Metamorfoser 3 (Rygsvømmer, Snudebille, Fødselshjælper), andre Præparater 2; opstillet er 8 Padder og Krybdyr (deriblandt den sjældne, men morphologisk vigtige nyzeelandske Øgle *Hatteria*), 22 Fiske og 11 lavere Dyr; endvidere Skaller af 48 Arter Bløddyr og 27 Arter Echinodermer samt 11 Arter tørrede Koraldyr.

Af litterære Hjælpemidler er anskaffet G. O. Sars: Norges arktiske Bløddyr; Leunis: Synopsis der Thierkunde (2 Bd.); Prof. Marsh i Neuhausen har foræret sine »Restorations of extinct animals«, uddøde Krybdyr- og Pattedyrtyper (2 Tavler). Enkelte Forelæsningstegninger ere skænkede af Dr. Meinert, andre udførte af Cand. mag. A. Jensen.

Af Ordningsarbejder, som ere udførte i Aarets Løb, kan nævnes, at Etiketterne paa samtlige Glas i den opstillede Samling og paa Rørglassene i den for de Studerende umiddelbart tilgængelige Samling ere blevne fornyede, en Foranstaltning, som viste sig nødvendig, da Etiketterne i Aarenes Løb vare blevne mindre let læselige.

II.

Bløddyr-, Straaledyr- og Ormesamlingen.

(Museumsinspektør Levinsen.)

Forøgelse af Samlingen. 1) Ingolfs 2det Togt har for Afdelingens Vedkommende bragt et Udbytte, der er mindst lige saa stort som det, forrige Aar bragte, og i det hele taget maa Udbyttet af denne Expedition anses for at være overordentlig tilfredsstillende. Blandt de mest interessante Fund skal fremhæves: flere Arter af Sølilier (*Bathycrinus* og *Rhizoecrinus*), 3—4 Arter af den mærkelige Slægt *Phormosoma*, Söpindsvin, hvis Skaller

ere indlejrede i blød Hud og forsynede med Muskler, saa at hele Skalkomplexet i Modsætning til det almindelige Forhold er bevægeligt, flere Arter af den interessante Slægt *Pourtalesia*, *Sømus*, hvis Skalpplader næsten ere ordnede i Tverbælter i Stedet for i radierende Bælter, en Art af den mærkelige slangestjernelignende, langarmede Søstjerne, *Brisinga*, flere Exemplarer af den værdifulde Koralslægt *Umbellula*, interessante Horn- og Stjernekoraller osv. 2) Kultusministeriet har paa derom indgiven Ansøgning skaffet Afdelingen en Bevilling paa 600 Kr., for hvilke der af Fotograf Riise er kjøbt en værdifuld Samling af vestindiske Hav- og Landkonkylier, der paa en udmærket Maade supplerer Museets Samlinger af disse. I denne Samling findes en Del Originalstykker til Mørchske Arter. Foruden Konkylierne erhvervedes et ikke ringe Antal af Echinodermer. 3) Bestyreren har med velvillig Tilladelse af Professor Warming gennemgaaet den botaniske Haves store Samlinger af udenlandske Alger for at afsøge disse for Bryozøer, hvilken Afsøgning betydelig har forøget Museets Samling af disse Dyr. 4) Forstkandidat Chr. Levinsen har skænket Museet et Antal Dyreformer, indsamlede af ham paa en Rejse med Korvetten »Fyen« til Vestindien. Deriblandt maa særlig fremhæves et Antal Blæksprutter. 5) Hr. A. Waters i Schweiz har foræret Afdelingen et Antal fossile og recente Bryozøer. 6) Dr. F. Mesnil i Paris har forøget vor Samling af Børsteorme med en Række vel bevarede Arter af *Spionidæ*. — Mindre Bidrag skyldes: Kaptain Ørsted (et Antal Hydroider og Bryozøer, tagne paa Kabler i Nordsøen), Professor R. Bergh (en Række Arter af nøgne Snegle, hørende til Afdelingen *Pleurobranchiadæ*), J. A. Møller (30 Arter af Havsnegle fra Andamanøerne), Dr. Deuntzer (3 smukke Exemplarer af *Euplectella*), Professor Leche i Stockholm (nogle Bryozøer fra Spitsbergen), Læge Arctander i Storeheddinge (en Harelever med *Cysticercus pisiformis*), Dr. R. S. Bergh (nogle Lerkonkretioner med Bryozøer fra Frederikshavn), Dr. Racovitza, Paris (Exemplarer af *Micronereis variegata*), Kaptain E. Bast (et Antal Exemplarer af den interessante *Arachnaetis*), Cand. mag. A. Jensen (nogle danske Land- og Ferskvandssnegle samt Igler), Læge G. Larsen (5 Expl. af venstresnoede *Helix nemoralis*).

Bestemmelses- og Ordningsarbejde. Bestyreren har fortsat sit Arbejde med Bryozosamlingen. Afdelingen har iaar lidt et stort Tab, idet dens dygtige Assistent, Cand. mag. H. J. Posselt er afgaaet ved Døden. Han efterlader sig Manuskriptet til et stort faunistisk Arbejde over Grønlands Mollusker, som for at kunne udgives kun behøver en sidste Revision samt Udstyrelse med Afbildninger til nye eller ufuldstændig kjendte Arter. Afdelingens nye Assistent, Cand. mag. A. Jensen, der ikke forud besad specielle malakologiske Kundskaber, har maattet begynde sin Virksomhed med at sætte sig ind i den danske og nordiske Bløddyrfauna. Den Kundskab, han hidtil har erhvervet sig, har han anvendt til Bestemmelse af en Del af Ingolf-Expeditionens Muslinger (*Monomyarierne*). Cand. mag. Lundbeck har udsondret og foreløbig ordnet Ingolf-Expeditionens Snegle, Muslinger og Brachiopoder og en lignende Udsondring og Ordning har Afdelingens flinke Medhjælper Fagerstrøm udført for en Del af Ormenes og Bryozøernes Vedkommende. Afdelingen har i Aarets Løb staaet i Forbin-

delse med Bryozoologen A. Waters i Schweiz og Dr. F. Mesnil i Paris, af hvilke den første har tilbyttet sig og den anden laant Materiale til Brug ved deres Studier, henholdsvis over Bryozoeer og Børsteorme.

4. Det mineralogiske Museum 1896.

(Professor, Dr. N. V. Ussing.)

Ved Udgangen af Aaret 1895 var Opstillingen af det mineralogiske Museum i den nye Museumsbygning naaet saa vidt, at tre af de sex til Samlingernes Udstilling bestemte Sale kunde gjøres offentlig tilgængelige, nemlig de to Mineralsale og den palæontologiske Sal. I Løbet af indeværende Aar er Opstillingsarbejdet fortsat, saaledes at endnu to Sale, indeholdende Samlingerne dels fra det egentlige Danmark, dels fra Grønland og Island, kunde aabnes i Juli, medens den sjette Sal, indeholdende Bjergartsamlingen, først senere vil kunne aabnes.

I. Udførte Arbejder i Aarets Løb.

A. *Mineralsamlingen.* Af de i 1896 erhvervede Mineraler er en Del opstillet i Montrerne, hvorved en fyldigere Repræsentation er opnaaet, særlig for Guld, slebne Agater og Zeoliter; endvidere er der af tidligere erhvervede Beholdninger udsøgt og opstillet en samlet Suite af de sammen med Kryoliten i Grønland forekommende Mineraler.

B. *Bjergartsamlingen.* Den systematiske Samling af Eruptivbjergarter er bleven udpakket, sammenstillet og ordnet i Skufferne, og et lignende Arbejde er gennemført for en Del af Samlingen af Sedimentbjergarter.

C. *De grønlandske og islandske Samlinger.* Samlingen af grønlandske Planteforsteninger, som hører til Museets smukkeste og i videnskabelig Henseende værdifuldeste, er bleven færdig opstillet i Montrer, og en Række Materialkasser ere blevene udpakkede og gennemgaaede. Dubletterne af grønlandske og islandske Mineraler og Bjergarter ere blevene udpakkede og ordnede.

D. *Den almindelige palæontologiske Samling.* En større Del Forøgelse er indordnet, og en Række af Professor Zittel udgivne Landskabsbilleder, som illustrere Plantevæxtens Udseende under de svundne geologiske Perioder, er ophængt paa Væggene.

E. *Den danske Samling.* De bornholmske Bjergarter og Forsteninger ere blevene færdig opstillede i Montrer, Tertiærdannelsernes Forsteninger ere blevene gennemgaaende og delvis opstillede. Dubletsamlingerne, som siden Flytningen havde henstaaet i Uorden, ere blevene ordnede.

F. *Studiesamlingerne.* I Fortsættelse af den tidligere paabegyndte Nydannelse af Studiesamlinger, svarende til Undervisningens nuværende Ordning, er der iaar bleven sammenstillet Studiesamlinger (1) svarende til det geologiske Kursus for Polyteknikere og (2) svarende til det krystallografiske Kursus for Universitetsstuderende. Den for de sidstnævnte bestemte mineralogiske Studiesamling og tilhørende Øvelsessamling er bleven omordnet og delvis fornyet.

G. *Bibliotheket.* Den tidligere paabegyndte udførlige Revision af Seddelkatalogen er fuldendt, hvorefter Bibliotheket kunde aabnes for Studerende fra Begyndelsen af September. Desuden er Kortsamlingen bleven ordnet.

H. *Bygningen.* I Museets Kjælderetage er ved Indlæg af Vand og Afløb et Rum blevet indrettet til fotografisk Brug.

I. *Afgivelse af Undervisningssamlinger.* I Aarets Løb er et større Antal Samlinger, bestemte til Undervisningsbrug og omfattende saavel danske som udenlandske Mineraler, Stenarter og Forsteneringer bleve sammenstillede ved Hjælp af Museets Doubletbeholdninger og gratis afgivne til Brug for følgende Undervisningsanstalter: Folkehøjskolerne i Odder, Ryslinge, Brahetrolleborg, Galtrup og Ry, Gammelholms Latin- og Realskole, Københavns Kommuneskoler i Sjællandsgade, Nansensgade og Gasværksvejen, Femmers Kvindeseminarium og Vesterbros Seminarium. Forskjellige Mineraler m. v. ere afgivne til Supplering af Undervisningssamlingen paa Lyngby Landboskole, og grønlandske Planteforsteneringer til Undervisningssamlingerne paa Landbohøjskolen og Vilvorde.

K. Af *videnskabelige Arbejder* paa Grundlag af Museets Samlinger er i Aarets Løb udkommet: J. P. J. Ravn, Om Kildekalken ved Vintremøllerne paa Sjælland; V. Hintze, Jordskælvet i det østlige Sjælland d. 21de Maj 1881; E. Østrup, Diatoméerne i nogle islandske Surtarbrandlag; Gunnar Andersson, Ueber das fossile Vorkommen der *Brassenia purpurea* in Russland und Dänemark. Endvidere har Dr. V. Madsen undersøgt en Række Ammonit-førende Sten fra Juraperioden fra Vendsyssel, og Cand. mag. Hartz har paabegyndt en Undersøgelse af Planterester fra ravførende Sandlag paa Sjælland. Professor Cohen i Greifswald har til videnskabelig Undersøgelse erholdt til Laans Jern fra Niakornak; Professor Schlüter i Bonn og Dr. Stolley i Kiel have i lignende Øjemed laant forskjellige Forsteneringer fra Danmarks Kridtsystem.

II. *Museets Forøgelser.*

Til *Mineralsamlingen* er i Aarets Løb tilkommet a) ved Gaver: Jernglans, broget Kobbermalm, sølvførende Blyglans og guldholdig Kvarts fra Australien, fra Hs. Maj. Kongen; Prøver af Guld samt Guld- og Sølvmalme og Bjergkrystaller fra Transwaal (Mr. H. Petersen og Mr. N. C. Jensen); blaat Stensalt fra Stassfurth (Hr. C. Pfeiffer); Kvartskrystaller fra Schweiz (Dr. V. Madsen). b) Ved Bytte eller Kjøb er erhvervet Anatas, Boleit, Dioptas og andre Mineraler fra Frankrig og franske Kolonier (Muséum d'histoire naturelle, Paris), Carnallit, Cølestin og andre Mineraler fra Vest-Tyskland og Bolivia (Roemer Museum, Hildesheim), Epistilbit fra Island (Erk. Weywadt) samt 16 forskjellige Mineraler fra Mineralhandlerne Dr. Krantz og Pech.

Til *Bjergartsamlingen* er erhvervet a) ved Gaver: permokarbonsk Moræneler fra Indien (Dr. Madsen) og en større Samling svenske Bjergarter (Stockholms Högskola); mindre Gaver ere modtagne fra Hr. P. Jakobsen, Kommandør Sølling og Student E. B. With; b) ved Bytte eller Kjøb: Beerbachit og Wollastonithornfels fra Nassau (Roemer Museum, Hildesheim), en

større Sandstensplade med Bølgeslagmærker og forskellige Bjergarter fra Dakotah og Finland (Dr. Krantz).

Til *den grønlandske og islandske Samling* er modtaget som Gaver Planteforsteninger fra Waigat (Kolonibestyrer Myhre) og en Gasteropod fra Umanak (Kolonibestyrer Møldrup).

Til *den palæontologiske Samling* er ved Bytte erhvervet en særdeles righoldig Samling af væsentlig sydtyske og norditalienske Forsteninger (fra det palæontologiske Museum i München) og paa lignende Maade Samlinger af fossile, pliocene og pleistocene Frø og Frugter fra Cromer forest-bed og fra Klinge (Mr. Cl. Reid og Professor Nehring). Som Gave er modtaget en større Samling Forsteninger i Koralkalk fra St. Croix (Bestyrer C. Dahl) og forskellige mindre Forøgelser (fra Professor Fenger, Cand. mag. Hartz, Dr. Madsen, Professor Schlüter, Student Winther). Ved Kjøb er erhvervet Eozoon canadense, Triarthrus Becki og en Kindtand af Elephas antiquus (Dr. Krantz).

Den danske Samling har i Aarets Løb erholdt de talrigste Forøgelser. Ved Kommunalærer H. V. Rosenkjærs fortrinlige Indsamlinger har Museet saaledes i en meget betydelig Samling af fossile Frø og Frugter fra ravførende Sandlag i Københavns Omegn erholdt et Materiale af stor videnskabelig Interesse. Fra samme har Museet endvidere modtaget som Gave talrige Prøver af Jordlag fra Udgravninger og Klinter paa Sjælland og Hveen. En større Del jordfundne Hvalknogler fra Vendsyssel ere modtagne fra Vendsyssels historiske Museum og fra Konsul Nielsen i Hjørring. En betydelig Samling af Stenarter og Forsteninger fra Mors og Omegn er skænket af Pastor Winther. Endvidere er erhvervet ved Gaver: Forskellige Forsteninger fra Fyn m. v. (Direktør O. Rostrup), Mangankonkretioner fra Skive (Apotheker Norgaard), Forsteninger fra Faxe (Botanisk Museum) Kridt- og Tertiærforsteninger fra Mariager Fjord (Kaptajn Berggreen), Kridtprøver m. v. fra Salling (Student Barfoed) og Diatomékisel fra Hollerup (Grosserer Holm). Boreprøver ere modtagne fra Boreingeniørerne Marius Knudsen og Mazanti. Mindre Gaver har den danske Samling faaet fra Cand. mag. Bay, Cand. mag. Bøggild, Hmd. C. P. Christensen, Redaktør Fogh, Hr. Sigurd Hansen, Cand. mag. Hartz, Inspektør Hintze, Student Levinsen, Nationalmuseet, Student Morten Pedersen, Murersvend L. P. Petersen, Dr. Rørdam og Professor Warming. — Ved geologiske Ekursioner og Indsamlingsrejser, foretagne af Cand. mag. Bartholin, Cand. mag. Bøggild, Cand. mag. Ravn og Bestyreren er erhvervet bornholmske Stenarter og Juraforsteninger, Stenarter og Forsteninger fra forskellige Kridtforekomster i det østlige og vestlige Jylland og fra Tertiærdannelserne ved Hobro, Fredericia og Strib. Ved Kjøb er erhvervet en større Samling Forsteninger fra Paradoxideslagene paa Bornholm, Forsteninger fra Faxe og en Ammonit fra Viborg.

Bibliotheket har modtaget 31 Tidsskrifter og lærde Institutioners Publikationer (127 Bind), hvoraf de 25 (103 Bind) ere Fortsættelser af tidligere modtagne; de 26 (118 Bind) ere Gaver. Endvidere er tilkommet 364 Bøger, hvoraf 88 ere Gaver, medens Resten er erhvervet ved Kjøb, særlig (247 Bind) paa Professor Johnstrups Auktion. Giverne vare Videnskaberne Selskab, Kommissionen for Ledelsen af Grønlands Undersøgelse,

Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, Kommissionen for videnskabelig Undersøgelse af de danske Farvande, Zoologisk Museum, Dansk geologisk Forening, Geologisk Læseforening, Upsalas geologiske Institut, Universitets Bibliotheket i Upsala, Finlands geologiske Undersøgelse, Portugals geologiske Undersøgelse, Smithsonian Institution, Illinois State Museum, Museum of the city of Milwaukee, Cand. mag. C. Elberling, Cand. mag. Hartz, Inspektør Hintze, Cand. polyt. Chr. Johnstrup, Professor Lütken, Dr. phil. V. Madsen, Figurmaler O. Matthiesen, Cand. mag. Posselt, Dr. phil. Rørdam, Dr. phil. Topsøe, Professor Ussing, Dr. phil. Wallerius og Cand. polyt. E. Østrup.

III. *Museets Benyttelse.*

For Offentligheden har Museet været aabent to Gange ugentlig. Antallet af Besøgende i 1896 har været 4718. Desuden har Museet udenfor den almindelige Aabningstid været besøgt af forskellige Foreninger, som vejledtes af Museets Funktionærer, og af »Studentersamfundets Museumsudvalg« har der været arrangeret særlige Søndagsforevisninger.

Antallet af Studerende, som have benyttet Museets Samlinger, var i Foraarshalvaaret 59 og i Efteraarshalvaaret 94.

IV. *Personlige Forhold vedrørende Museet.*

Den 1ste Januar fratraadte Cand. polyt. A. Jessen Stillingen som anden Assistent, og i hans Sted ansattes Cand. mag. J. P. J. Ravn, som siden 1892 havde medvirket som Extraassistent. Ved Finansloven for 1896—97 bevilgedes en væsentlig Udvidelse af Museets Personale, for at det kunde blive muligt at fyldestgøre de forøgede Krav, der efter Indflytningen i den nye Museumsbygning maatte stilles til Institutionen; der oprettedes en Inspektørstilling lønnet med 2400 Kr. aarlig, og Lønningen for første Assistent forhøjedes fra 1104 Kr. til 1600 Kr., idet det samtidig bestemtes, at denne Plads skulde besættes med en Palæontolog. Konsistorium udnævnte derefter Museets tidligere første Assistent, Kandidat Hintze til Inspektør ved Museet og Cand. mag. H. J. Posselt til første Assistent. Fra 1ste April skete endvidere den Forandring, at Cand. polyt. A. Hertz fratraadte som Undervisningsassistent, Cand. mag. O. B. Bøggild ansattes i hans Sted.

Den 20de Juli bortrev en tidlig Død den nylic ansatte palæontologiske Assistent, Cand. mag. H. J. Posselt, en Medarbejder af fremragende Dygtighed, af hvis Arbejde i Museets Tjeneste man havde været berettiget til at vente et værdifuldt videnskabeligt Udbytte. — Fra 1ste Oktober konstituerede Konsistorium Dr. phil. K. A. Grönwall i Cand. mag. Posselts Plads ved Museet.

Udenfor det faste Personale have med Honorar af de Møltkeske Legater følgende yngre Videnskabsmænd medvirket ved Museumsarbejderne: Cand. mag. T. C. Bartholin (Undersøgelser af bornholmske Planteforsteninger), Cand. mag. N. Hartz (Undersøgelse og Opstilling af grønlandske Planteforsteninger samt Undersøgelser af kvartære og tertiære Plantelevninger fra det egentlige Danmark) og Cand. polyt. A. Wesche (Undersøgelse af Boreprøver og Ordning af Borejournaler).

5. Det kemiske Laboratorium 1895—96.

(Professor, Dr. med. & phil. Julius Thomsen.)

Laboratoriet har i Efteraarshalvaaret 1895 og Foraarshalvaaret 1896 været besøgt af henholdsvis 167 og 156 Studerende. Antallet af Tilhørere ved Efteraars-Forelæsningerne var 173 (ved Slutningen 103), ved Foraarshalvaarets tvende Forelæsningsrækker var Tilhørerantallet henholdsvis 214 og 73 (ved Slutningen henholdsvis 121 og 56). Nærmere Oplysninger giver nedenstaaende Sammenstilling.

Deltagere i praktiske Øvelser.

1895—96.	Medicinske Studerende.	Andre Studerende.	Ialt.	
			Studerende.	Antal af ugentlige Arbejdstimer.
Høst-Halvaar	152	15	167	1107
Vaar-Halvaar	145	11	156	1095

Afholdte Examinier.

1895—96.	Lægevidenskabelig Forberedelsesexamen.	Magisterkonferens.	Antallet af praktiske Prøver.
Januar 1896	40	»	40
Juni 1896	62	»	62

6. Den Arnamagnæanske Stiftelse 1896.

I det forløbne Aar (1896) har det Arnamagnæanske Legat i Reykjavik fortsat Trykningen af K. Gislasons efterladte Skrifter II. Bind (og sidste), saaledes at dette Arbejde formentlig i Løbet af Foraaret vil kunne udgives.

Iste Juli 1896 fratraadte af Sundhedshensyn den hidtilværende 2den Stipendiar, Cand. mag. G. Thorlaksson, hvorefter Pladsen (i Henhold til kgl. Resolution af 16de Juni 1890) indtil Iste Stipendiars Afgang besattes for 1 Aar ad Gangen. Af de tre Ansøgere, der efter offentlig Bekjendtgørelse meldte sig, antoges i Kommissionens Møde den 18de Juni Cand. mag. B. Th. Melsted til Stipendiar.